

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČTOVNÍCTVA

Zdaňovanie príjmov zo závislej činnosti v podmienkach Českej republiky a Slovenskej republiky.

Taxation of Personal Incomes from Dependend Activity in Conditions of the Czech Republic and the Slovak Republic

Študent:	Beáta Cyprichová
Vedúci bakalárskej práce:	Ing. Michal Krajňak

Ostrava 2015

Zadání bakalářské práce

Student: **Beáta Cyprichová**

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně

Téma: Zdanění příjmů ze závislé činnosti v podmínkách České republiky a Slovenské republiky
Taxation of Personal Incomes from Dependend Activity in Conditions of the Czech Republic and the Slovak Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Daňová soustava České republiky a Slovenské republiky
3. Příjmy ze závislé činnosti
4. Analýza možností optimalizace daňové povinnosti
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2014*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1120 s. ISBN 978-80-7263-867-3.

PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2014*. 22. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 344 s. ISBN 978-80-7263-852-9.

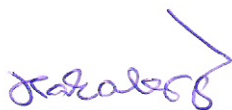
ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

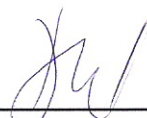
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michal Krajňák**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prehlasujem, že som celú prácu vypracovala samostatne, okrem Prílohy č. 1, 2 a 3.

V Ostrave dňa 7.5. 2015

.....
Podpis študenta

Obsah

1	Úvod.....	6
2	Daňová sústava Českej republiky a Slovenskej republiky	8
2.1	Typické znaky daní.....	8
2.1.1	Základné daňové znaky	8
2.1.2	Vedľajšie daňové znaky	9
2.2	Daňové princípy	10
2.3	Klasifikácia daní	11
2.4	Daňová sústava Českej republiky.....	11
2.5	Daňová sústava Slovenskej republiky	15
3	Príjmy zo závislej činnosti	20
3.1	Daň z príjmu fyzickej osoby v Českej republike.....	20
3.1.1	Poplatník.....	20
3.1.2	Predmet dane	21
3.1.3	Oslobodené od dane	22
3.1.4	Základ dane	22
3.1.5	Nezdaniteľné časti základu dane	24
3.1.6	Sadzba dane, solidárne zvýšenie dane a zdaňovacie obdobie	25
3.1.7	Zľavy na dani a daňové zvýhodnenie.....	25
3.1.8	Prehlásenie.....	26
3.1.9	Daňové priznanie.....	27
3.2	Príjmy zo závislej činnosti v Českej republike.....	27
3.2.1	Príjmy vyňaté zo zdanenia.....	28
3.2.2	Oslobodené príjmy od platenia dane	29
3.3	Poistné na sociálne zabezpečenie a zdravotné poistenie v ČR.....	31
3.3.1	Poistné na sociálne zabezpečenie	31

3.3.2	Zdravotné poistenie	32
3.4	Daň z príjmu fyzickej osoby v Slovenskej republike	33
3.4.1	Predmet dane	33
3.4.2	Základ dane	34
3.4.3	Oslobodené od dane	36
3.4.4	Nezdaniteľné časti základu dane	37
3.4.5	Daňový bonus	39
3.4.6	Písomné vyhlásenie	39
3.4.7	Sadzba dane	39
3.4.8	Daňové priznanie	40
3.4.9	Zamestnanecká prémie	41
3.5	Príjmy zo závislej činnosti v Slovenskej republike	42
3.5.1	Príjmy nezahrňujúce sa do predmetu dane	43
3.5.2	Príjmy zo závislej činnosti od dane oslobodené	44
3.6	Sociálne a zdravotné poistenie v podmienkach Slovenskej republiky	45
3.6.1	Sociálne poistenie	45
3.6.2	Zdravotné poistenie	46
4	Analýza možnosti optimalizácie daňovej povinnosti	49
4.1	Minimálna mzda v Slovenskej republike	49
4.1.1	Slovenský zamestnanec	49
4.1.2	Český zamestnanec	51
4.2	Minimálna mzda v Českej republike	52
4.2.1	Český zamestnanec	52
4.2.2	Slovenský zamestnanec	53
4.3	Príjem rovný dvojnásobku minimálnej mzdy na Slovensku	54
4.4	Jedenásť násobok minimálnej mzdy v Českej republike	59

4.5	Zhodnotenie	62
5	Záver	65
	Zoznam použitej literatúry	67
	Zoznam skratiek	69
	Prehlásenie o využití výsledkoch bakalárskej práce	
	Zoznam príloh	
	Prílohy	

1 Úvod

Dane predstavujú súčasť každodenného života. Dá sa s nimi stretnúť pri bežných životných činnostiach či už to je každodenný nákup v obchode, alebo pri cestovaní v cene lístka. Pri týchto situáciách si človek neuvedomuje, že sa s daňami stretáva. Predovšetkým si ich všimne až, keď mu odčerpajú určitú časť osobného príjmu.

Cieľom tejto bakalárskej práce je analýza dane z príjmu fyzickej osoby so zameraním na závislú činnosť v podmienkach dvoch štátov, a to v Českej republike a Slovenskej republike.

Kapitola druhá je obecné venovaná pojmom a systémom daní, ktoré v danej krajine platia a zameriava sa na stručnú charakteristiku jednotlivých typov daní. V oboch štátoch v rovnakom delení na dane priame a dane nepriame.

Od všeobecnosti sa to postupne presunie ku konkrétnosti, kde kapitola tri je orientovaná na daň z príjmu fyzickej osoby. V jednotlivých podkapitolách sa pomocou metódy analýzy rozoberá čo patrí do predmetu dane a zároveň, čo nie je predmetom dane, oslobodenia od dane, poplatníkov dane, základ dane, jednotlivé zľavy, nezdaniteľné časti a odčítateľné položky.

Nasledujúca časť práce sa viac zameriava na závislú činnosť. Čo všetko spadá pod príjem, ktorý patrí do závislej činnosti. Ďalej rieši príjmy nepatriace k závislej činnosti a príjmy oslobodené od platenia dane. Najznámejším zástupcom príjmu zo závislej činnosti je jednoznačne príjem zo zamestnania, kedy človek pracuje na základe určitých príkazov a rozkazov, ich plnením je odmeňovaný a tým pádom je závislý od osoby, ktorá vydáva rozkazy. Nemusí sa jednať len o zamestnanie na základe pracovného pomeru, dotýčny môže pracovať na základe rôznych dohôd o prevedení práce a dostávať rozličné odmeny atď.

Z toho, čo daná osoba zarobí, si platí povinné zdravotné a sociálne poistenie na základe, ktorého sa mu v prípade choroby, úrazu, zdravotného ošetrovania prepláca ošetrovanie alebo sa mu poskytuje podpora, náhrada mzdy. V oboch štátoch sú určité sadzby, ktoré si musí platiť zamestnanec sám a ďalej sú to sadzby, ktoré odvádza zamestnávateľ za svojho zamestnanca.

V poslednej kapitole je využitá metóda modelovania, v ktorej sa riešia modelové príklady a na nich sa ukazuje do akej miery výslednú mzdu ovplyvňujú povinné

platby sociálneho a zdravotného poistenia, tiež výška dane a v akom rozsahu sú ovplyvnené jednotlivými zľavami, nezdaniateľnými časťami a odčítateľnými položkami.

2 Daňová sústava Českej republiky a Slovenskej republiky

Daň predstavuje povinnú zákonom stanovenú platbu fyzických alebo právnických osôb do príslušného verejného rozpočtu. Najčastejšie sa jedná o štátny rozpočet, pretože dane tvoria jeho hlavný príjem. Daň nemá účelový ani návratný charakter.

Spolu s verejnými financiami plní určitú funkciu. Jedná sa o alokačnú, distribučnú (redistribučnú) a stabilizačnú funkciu. V niektorej literatúre sa uvádza tiež funkcia fiškálna. Táto funkcia nemá také isté postavenie ako vyššie uvedené funkcie. Ide o získavanie peňažných prostriedkov do verejných rozpočtov, z ktorých sa neskôr financujú verejné výdaje. [4]

Alokačná funkcia alokuje, teda rieši umiestňovanie vládnych výdavkov medzi verejnú a súkromnú spotrebu. Distribučná (redistribučná) funkcia má na starosti rozdeľovanie bohatstva. Snaží sa o to, aby došlo k presunu od bohatších ľudí k tým sociálne slabším ľuďom. Stabilizačná ako už z názvu vyplýva, má za úlohu niečo stabilizovať, zmiernovať. Zmierňuje hlavne cyklické výkyvy v ekonomike. [9]

Daňová sústava je vymedzená všetkými daňami, ktoré sa v danom štáte nachádzajú. Najst' optimálnu výšku daňovej povinnosti je v neustálom procese každého štátu. [7]

2.1 Typické znaky daní

Každá daň je presne vymedzená zákonom, ale určité náležitosti majú všetky spoločné. Členia sa na základne daňové znaky a vedľ'ajšie daňové znaky.

2.1.1 Základné daňové znaky

Predmet dane s jeho správnym určením vymedzujú subjektu daňovú povinnosť. Predmetom dane môže byť či už mzda, zisk ale tiež majetok a úkon. S adekvátnym určením predmetu sa vzťahujú ďalšie daňové náležitosti, a to stanovenie výšky sadzby dane aj samotný výpočet daňovej povinnosti. V daňových zákonoch sa dá stretnúť s okruhmi, činnosťami, príjmami a pod., ktoré nie sú predmetom dane. Taktiež sa v nich nachádzajú náležitosti, ktoré sú od dane oslobodené. V tomto prípade musí subjekt dodržať zákonom stanovené podmienky v celom zdaňovacom období, ak tieto podmienky nedodrží, stráca nárok na oslobodenie od platenia dane.

Subjekt dane predstavuje osobu, ktorej vzniká daňová povinnosť a musí daň platiť. Môže sa ňou stať fyzická osoba, ale aj právnická osoba. V niektorých situáciách je to

zákonný zástupca, ručiteľ za daň alebo právny nástupca. Tieto subjekty sa označujú ako daňovník a platiteľ dane. Daňovníkove príjmy, majetok alebo činnosti priamo podliehajú zdaneniu. Odvádza daň správcovi dane sám. Na druhej strane je platiteľ dane. Ten predstavuje osobu, ktorá zodpovedá za odvedenie dane správcovi dane, ale daňové bremeno nesie daňovník sám. Tým, že trh práce a vzájomná spolupráca štátov je otvorená dochádza k tomu, že mnoho subjektov, hoc nemá trvalý pobyt ani sídlo na území daného štátu, vykonáva tam zárobkovú činnosť. Každý štát sa snaží zdaniť nielen príjmy od subjektov s trvalým pobytom alebo sídlom na ich území, ale tiež príjmy od osôb, ktoré sa na danom území obvykle zdržiavajú. Aby u takýchto subjektov nedošlo k dvojitému zdaneniu riešia to zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia. Vymedzenie subjektu dane - daňový rezident a daňový nerezident. Daňový rezident je poplatník, ktorého príjmy zo všetkých zdrojov, ako z domácej krajiny tak i zo zahraničia, podliehajú zdaneniu v domácej krajine, kde má trvalý pobyt. Daňovník s neobmedzenou daňovou povinnosťou. Daňový nerezident predstavuje daňovníka s obmedzenou daňovou povinnosťou a zdaňujú len príjmy z tuzemských zdrojov.

Základ dane tvorí to, z čoho sa vypočítava daň - daňová povinnosť. Jeho výpočet je pri každej dani odlišný. Môže byť v naturálnych alebo peňažných jednotkách.

Sadzba dane predstavuje nástroj pomocou, ktorého sa zo základu dane vypočíta výška daňovej povinnosti. Sadzby dane sú pevné a percentuálne. Pevná sadzba dane je pevne stanovená a dá sa nájsť napríklad v daňových zákonoch. Percentuálnu sadzbu dane sa ešte ďalej delí na proporcionálnu (lineárnu), progresívnu a regresívnu sadzbu dane. Proporcionálna sadzba dane, taktiež nazývaná aj lineárna, predstavuje určitú úroveň, ktorou sa zdaňujú všetky základy dane bez ohľadu na to, aké sú vysoké. Progresívna sadzba dane sa mení, zvyšuje sa spolu so základom dane. Regresívna sa tiež mení, keď dochádza k zvyšovaniu základu dane sadzba dane sa tým znižuje. [9]

2.1.2 Vedľajšie daňové znaky

Správca dane predstavuje subjekt, ktorému sa daň platí (odvádza). Týmto subjektom môže byť príslušný daňový úrad, colný úrad, obecný alebo mestský úrad. Správca dane sa určí podľa miesta trvalého bydliska resp. miesta, kde sa obvykle zdržiava u fyzickej osoby alebo podľa sídla u právnickej osoby. Jeho náplňou práce je spracovanie a kontrola daňového priznania, výkon daňovej kontroly, registrácia daňových subjektov a tak ďalej.

Termín alebo lehota určená k zaplateniu dane je splatnosť dane, čiže deň, do ktorého musí byť daň zaplatená. O splatnosti dani sa dočítame v jednotlivých daňových zákonoch u každej dani osobitne.

K vedľajším znakom sa dá zaradiť tiež zaokrúhľovanie základu dane ako aj zaokrúhľovanie dane. Zaokrúhlenie uľahčuje výpočet dane a u každej dane môže byť rozličné.

Daňové priznanie predstavuje tlačivo, v ktorom sa daň priznáva. Člení sa na dodatočné, opravné, riadne a mimoriadne. Dodatočné sa podáva po uplynutí termínu stanovenom príslušným predpisom a opravuje neúplnosť alebo nesprávnosť. Riadne je podané ako prvé, a to pred uplynutím doby na to stanovenej. Mimoriadne býva predložené v inom než riadnom termíne. Podat' sa dá písomne, ale aj elektronický.

Spôsoby platenia dane sú buď sa daň zaplatí jednorázovo, alebo sa platí splátkami, alebo subjekt platí zálohy na daň za určité obdobie, v ktorom ešte nevie daňovú povinnosť. Po ukončení obdobia sa vypočíta skutočná výška dane. Zaplatené zálohy sa porovnajú so skutočnou výškou dane a buď sa zistí nedoplatok, alebo preplatok na daní. V prípade preplatku sa peniaze vracajú subjektu a v opačnom prípade musí chýbajúcu časť subjekt doplatiť. Daň sa platí bezhotovostne a dňom platby sa berie deň, keď sa čiastka odpísala z účtu daňového subjektu a pripísala sa na účet správcu dane. Môže ju platiť v hotovosti a za deň platby sa považuje deň, kedy pošta prijala hotovosť. [9]

2.2 Daňové princípy

Za princíp sa považuje nejaké pravidlo, myšlienka.

1. Princíp daňovej výnosnosti - únosnosti znamená, že dane by mali byť také veľké aby zaistili potreby štátu.
2. Princíp daňovej neutrality hovorí o tom, že dane by nemali nikoho nejako ovplyvňovať. Aby nejaká skupina nebola zvýhodnená oproti inej skupine.
3. Princíp daňovej spravodlivosti nerieši otázku či vyberanie daní je spravodlivé alebo nie, ale zaoberá sa skôr tým, aby spôsob, ktorým sa dane vyberajú, bol čo najspravodlivejší.
4. Princíp daňovej pružnosti upravuje to, že dane by sa mali meniť s ekonomickým vývojom. Nemali by byť stále rovnaké dane.
5. Princíp daňovej univerzality sa zaoberá tým, že by zákony mali obsahovať čo najmenej výnimiek. [9] [10]

2.3 Klasifikácia daní

Dane sa dajú rozdeľovať podľa mnohých kritérií. K základnému členeniu daní patrí najznámejšie delenie dane, a to podľa väzby na dôchodok poplatníka a tieto dane sú priame a nepriame. Dane priame sa bezprostredne vymeriavajú poplatníkovi z jeho príjmu, majetku alebo úkonu. Priamo ho postihujú. Nepriame sú opakom priamych, sú vyberané a platené v cenách tovarov, služieb. Tým rozhodujúcim momentom, kedy dochádza k plateniu dane sa považuje samotný nákup alebo spotreba príslušnej komodity. Tieto dane neberú ohľad na dôchodkovú ani majetkovú situáciu osoby, pretože sú rovnako vymerané pre osoby s vyššími príjmami a bohatstvom ako aj pre osoby s nižšími príjmami a bohatstvom.

Podľa osoby, ktorá je nútená daň platiť, čiže delenie podľa subjektu dane. Jednotlivec, fyzická osoba, ktorá je vystihnutá určitým menom, trvalým bydliskom alebo špecifickým znakom (napr. rodné číslo). Domácnosť, kedy je nositeľom jedná osoba a tá odvádza daň za celú domácnosť. Obaja manželia, pri tom je nutné, aby bolo zavedené spoločné zdanenie manželov. Všetky príjmy sa sumarizujú a delia dvoma. Všetci členovia domácnosti ak ide o náročnejší výpočet. Súhrn všetkých príjmov domácnosti sa podeli buď všetkými členmi, alebo len zárobkovo činnými členmi. Firma (korporácia), právnická osoba, je definovaná názvom, právnou formou, zapísaná do obchodného registra a má pridelené identifikačné číslo (IČ, DIČ).

Objekt dane, tiež predmet dane, na ktorého sa daň viaže. Dane môžu byť dôchodkové, kedy sú zamerané na mzdu, rentu, zisk, úrok poplatníka. Majetkové, ktoré zdaňujú nehnuteľný i hnutel'ný majetok poplatníka, jeho držbu alebo nadobudnutie. Spotrebné postihujú vybraný druh tovarov alebo postihujú celú spotrebu.

Klasifikácia daní podľa rešpektovania príjmových pomerov poplatníka. Osobné dane zohľadňujú dôchodkovú situáciu poplatníka. Vymeriavajú sa na základe príjmu. In rem dane poplatník odvádza podľa nadobudnutia alebo z vlastníctva majetku, nákupu či spotreby tovarov a služieb. Výška nie je závislá od výšky príjmu. [10]

2.4 Daňová sústava Českej republiky

Česko, tiež Česká republika, je stredoeurópsky štát, ktorý sa rozprestiera na rozlohe 78 864 km². Vznikla 1.1. 1993 po oddelení so Slovenskou republikou, dovtedy Československo. Hlavným mestom je Praha, toto mesto je zároveň najväčšie. Člení sa na 13 krajov a hlavné mesto. Česko vstúpilo do NATO 12. marca 1999 a do Európskej únie 1. mája 2004. Menou českej republiky je česká koruna (CZK). Počet obyvateľov sa nachádza na úrovni 10 521 646. Miera inflácia sa pohybuje na hladine 0,5 % a obecná miera nezamestnanosti činí 5,9 %. [13]

O daniach sa hovorilo už v staroveku a stredoveku, kedy už existovali dômyselné daňové systémy. Počas mnohých rokov prešli rôznymi zmenami a vývojom. Pre súčasnú podobu daňovej sústavy v Českej republike je najdôležitejšia reforma, ktorá prebehla v roku 1992. Týkala sa všetkých, vtedy uplatňovaných daní. [10]

Obr. 2.1 Porovnanie daní Českej republiky pred a po reforme k 1.1. 1993

Pred reformou	Po reforme
Daň zo mzdy	Daň z príjmu fyzických osôb
Daň z príjmu z literárnej a umeleckej činnosti	
Daň z príjmu obyvateľstva	
Odvedy (zo zisku, z objemu miezd)	Daň z príjmu právnických osôb
Dôchodková daň (zo zisku, z objemu miezd)	
Poľnohospodárska daň (zo zisku, z objemu miezd)	
Domová daň	Daň z nehnuteľnosti (z pozemkov, zo stavieb)
Poľnohospodárska daň z pozemkov	
Notárska poplatok za dedičstvo	Daň dedičská
Notársky poplatok z darovania	Daň darovacia
Notársky poplatok z prevodu nehnuteľnosti	Daň z prevodu nehnuteľnosti
	Daň cestná
Daň z obratu	Daň z pridanej hodnoty
	Spotrebná daň

zdroj: [10], vlastné spracovanie

Po rozdelení Československá mali oba štáty, až na pár maličkostí, zhodné dane a daňový systém. S neskoršími novelizáciami zákonoch a daňovými reformami v oboch krajinách, sa z nich stali dva rozličné systémy.

Štruktúra daňového systému v Českej republike pre rok 2015[8][10]:

1. priame dane

- z príjmu (dôchodkové)
 - daň z príjmu fyzických osôb
 - daň z príjmu právnických osôb
- majetkové
 - daň z nehnuteľných vecí
 - daň cestná

- daň z nadobudnutia nehnuteľných vecí

2. nepriame dane

- daň z pridanej hodnoty - DPH
- dane spotrebné
 - daň z minerálnych olejov
 - daň z liehu
 - daň z piva
 - daň z vína a medziproduktov
 - daň z tabakových výrobkov
- ekologické dane
 - daň zo zemného plynu a niektorých ďalších plynov
 - daň z pevných palív
 - daň z elektriny

3. ostatné odvody

- poistné na sociálne zabezpečenie
- verejné zdravotné poistenie
- miestne poplatky

Daň z príjmu fyzických osôb a daň z príjmu právnických osôb upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daniach z príjmu, ktorý bol novelizovaný na konci roku 2013. Tieto dane sú zamerané na príjmy rôznych druhov a z rôznych zdrojov. Pre rok 2015 platia sadzby dane vo výške 15% pre fyzické osoby a 19% pre právnické osoby.

Majetkové dane prešli veľkými úpravami a zmenami k 1.1. 2014. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nehnuteľných vecí bol upravený z dôvodu prijatia nového občianskeho zákonníka, kde pojem nehnuteľnosť bol nahradený pojmom nehnuteľná vec. Daň z nehnuteľných vecí tvorí daň z pozemkov a daň zo stavieb a jednotiek.

Najväčšou úpravou prešla k 1.1. 2014 tzv. „trojdaň“, kde bol zrušený zákon č. 357/1992 Sb., o dani dedičskej, dani darovacej a dani z prevodu nehnuteľnosti. Príjmy, ktoré dovtedy spadali do dane dedičskej a dane darovacej, sa už od 1.1. 2014 uvádzajú v dani z príjmu. Daň z prevodu nehnuteľnosti vystriedala daň z nadobudnutia nehnuteľných vecí. Predmetom pre túto daň je nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci. Sadzba pre túto daň činí 4%.

Cestnú daň upravuje zákon č. 16/1993 Sb., o dani cestnej, v znení neskorších predpisov. Daň je jednou z daní priamych majetkových a súvisí s vlastníctvom, v niektorých

prípadoch s užívaním motorového vozidla. Tejto dane sa v roku 2014 dotkli najmenšie zmeny zo všetkých majetkových daní. Upravil sa, z dôvodu väčšej prehľadnosti, predmet dane cestnej.

K najznámejším nepriamym daniam patrí jednoznačne daň z pridanej hodnoty, pretože sa s ňou stretávame dennodenne v obchodoch, v hromadnej doprave atď. Túto daň upravuje zákon č. 235/2044 Sb., o dani z pridanej hodnoty, v znení neskorších predpisov. Základná sadzba dane pre rok 2015 činí 21%. Od 1.1. 2015 je prvá znížená sadzba 15% a druhá znížená sadzba je vo výške 10 %. Určité druhy služieb a tovarov podliehajú zníženiu buď podľa prvej zníženej sadzby, alebo podľa druhej zníženej sadzby. Podľa prvej sa znižujú služby napr. zber a preprava komunálneho odpadu, služby posilňovne a fitcentra, ubytovacie služby atď. K tovarom, ktoré sú znížené podľa prvej sadzby patria detské sedačky do automobilov, tovar, ktorý používajú chorí k tomu, aby zmiernil následky ich ochorenia atď. Zberateľské diela, zberateľské predmety a starožitnosti podliehajú prvej zníženej sadzbe. K druhej zníženej sadzbe DPH sa radia tovary ako napríklad mlynské výrobky, dojčenská výživa atď.

Dane spotrebné sú zväčša na tovare, ktorý nejakým spôsobom ničí zdravie, životné prostredie. Upravuje zákon č. 353/2003 Sb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov. Spotrebná daň zastrešuje daň z minerálnych olejov, daň z liehu, daň z piva, daň z vína a medziproduktov a daň z tabakových výrobkov. Jednotlivé sadzby daní a ich výpočet sa dajú nájsť v daňových zákonoch.

Ekologické dane boli zapracované do zákona č. 261/2007 Sb., o verejných rozpočtoch k 1.1. 2008. K 1.1. 2014 sa ich nedotkli žiadne významné zmeny. Sú v nich upravené podmienky zdaňovania zemného plynu a niektorých ďalších plynov, pevných palív a elektriny. Vypočítajú sa tým, že základ dane sa vynásobí sadzbou dane, ktorá sa dá nájsť v zákonoch. [8]

Poistné na sociálne zabezpečenie je v zákone č. 589/1992 Sb., o poistnom na sociálne zabezpečenie a príspevok na štátnu politiku zamestnanosti. Člení sa na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a príspevok na štátnu politiku zamestnanosti. Poplatníkmi sú zamestnávateľia, zamestnanci, osoby samostatne zárobkovo činné a osoby dobrovoľne sa účastne dôchodkového poistenia. Za zdaňovacie obdobie sa považuje mesiac. K nemocenskému poisteniu sa radí práceneschopnosť, podpora pri ošetrovaní člena rodiny, peňažitá pomoc v materstve, vyrovnávací príspevok v tehotenstve a materstve. Dôchodkové poistenie je buď povinné alebo dobrovoľné. Dôchodky sú starobný, invalidný a pozostalostný. Príspevok na štátnu politiku zamestnanosti predstavuje peňažitú podporu, vtedy sa jedná o

pasívnu podporu zamestnanosti alebo je to vytváranie nových pracovných miest a vtedy sa hovorí o aktívnej politike zamestnanosti. [20]

Verejným zdravotným poistením sa zaoberá zákon č. 592/1992 Sb., o poistnom na všeobecné zdravotné poistenie. Poplatníkmi ako aj pri poistnom na sociálne zabezpečenie sú tiež zamestnávateľia, zamestnanci, osoby samostatne zárobkovo činné. Za poplatníkov sa tiež považujú osoby bez zdaniteľných príjmov, za ktoré je platcom štát a ostatní musia platiť zálohy, ktoré stanoví štát. Zdaňovacie obdobie je mesačné. Za pravidelné platby je poplatníkovi poskytnutá preventívna starostlivosť, ambulantná a ústava liečba, pohotovostné služby, záchranné služby a doprava chorých. [21]

Súčasťou daňovej sústavy Českej republiky sú miestne poplatky. Poplatok predstavuje platbu do verejného rozpočtu, ktorá je dobrovoľná, ekvivalentná a nenávratná. Upravené sú v zákone č. 565/1990 Sb., o miestnych poplatkoch. V Českej republike sú najznámejšie miestne poplatky za psa, za kúpeľný alebo rekreačný pobyt, za užívanie verejného priestranstva, poplatok zo vstupného, z ubytovacej kapacity, za povolenie vjazdu motorovým vozidlom do vybraných miest a častí mesta. Ďalej je to poplatok za prevádzku systému zhromažďovania, zberu, prepravy, triedenia, využívania a odstraňovania komunálneho odpadu a poplatok za zhodnotenie stavebného pozemku možnosti jeho pripojenia na stavbu vodovodu alebo kanalizácie. [18]

2.5 Daňová sústava Slovenskej republiky

Slovenská republika ale tiež Slovensko, leží v samom srdci Európy. Samostatné Slovensko vzniklo taktiež 1.1. 1993, dovtedy tvorilo jeden samostatný štát spolu s Českom. Hlavným mestom je Bratislava a je rozdelené na 8 krajov. [14]

Od 1. mája 2004 je súčasťou Európskej únie a dôležité náležitosti slovenského daňového systému boli harmonizované s daňovým právom Európskej únie, vrátane priamych daní. [3]

Od 21. decembra 2007 je členom Schengenského priestoru. Do 31.12. 2008 bola oficiálnou menou slovenská koruna, ale od 1.1. 2009 sa Slovensko stalo 16. členom Európskej menovej únie - Eurozóny a tým sa oficiálnou menou stalo euro.

Slovensko má rozlohu 49 036 km² a počet obyvateľov k 30.6. 2014 činil 5 417 750. [14]

Ako aj v Českej republike dala reforma v roku 1992 podklad pre daňovú sústavu tak isto dala základ daňovej sústavy Slovenskej republiky.

Štruktúra daní v Slovenskej republiky pre rok 2015 [2]:

A. priame dane

- dane z príjmov
 - daň z príjmu fyzických osôb
 - daň z príjmu právnických osôb
- miestne dane a miestne poplatky za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
 - daň z nehnuteľnosti
 - daň z pozemkov
 - daň zo stavieb
 - daň z bytov
 - daň za psa
 - daň za užívanie verejného priestranstva
 - daň za ubytovanie
 - daň za predajné automaty
 - daň za nevýherné hracie prístroje
 - daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta
 - daň za jadrové zariadenie
 - poplatok
 - daň z motorových vozidiel

B. nepriame dane

- daň z pridanej hodnoty - DPH
- spotrebné dane
 - spotrebná daň z alkoholických nápojov
 - spotrebná daň z tabakových výrobkov
 - spotrebná daň z minerálneho oleja
 - spotrebná daň z elektriny, uhlia a zemného plynu

V Slovenskej republike existuje pestrá škála daní. Rovnako ako aj v Českej republike sú delené na dane priame a dane nepriame. Väčšie rozdiely sa objavia pri samotnom rozdeľovaní daní.

K priamym daniam neodmysliteľne patria dane z príjmu či už daň z príjmu právnických osôb tak aj daň z príjmu fyzických osôb. Sú stanovené v zákone č. 595/2003 Z.z.

o dani z príjmov. Tiež sa zaoberajú rôznymi typmi príjmov od rôznych zdrojov. U fyzickej osoby je sadzba dane stanovená na 19% a u právnickej osoby na 22%.

Súčasťou priamych daní sú miestne dane a miestne poplatky. Zaoberá sa nimi zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnych poplatkoch za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Tento zákon zastrešuje osem daní. Jednou z nich je daň z nehnuteľnosti, ktorá zahŕňa daň z pozemkov, daň zo stavieb a daň z bytov a nebytových priestorov. Zaoberá sa výberom dane od vlastníkov, nájomníkov tiež od správcu či už je to obec, štát alebo vyšší územný celok. Stanovuje základ dane a sadzby dane.

Ďalšia daň je daň za psa. Predmetom tejto dane je pes, ktorý je starší než 6 mesiacov. Daňovník je vlastník psa alebo držiteľ psa v situácii, v ktorej sa nedá preukázať, kto psa vlastní. Za základ dane sa považuje počet psov a sadzbu dane si určí obec v eurách za jedného psa v kalendárnom roku.

Štvrtá časť zákona je venovaná dani za užívanie verejného priestranstva. Daňovníkom je osoba, ktorá užíva verejné priestranstvo a predmet dane je osobitné užívanie verejného priestranstva. Základ dane závisí od výmery v m² a sadzbu dane si taktiež určí obec v eurách za každý aj začatý m².

Daň za ubytovanie platí prevádzkovateľ zariadenia. Túto daň vyberie od osoby, ktorá prechodné využíva ubytovanie. Za základ dane sa považuje počet prenocovaní a sadzbu dane si stanovuje obec v eurách na osobu a prenocovanie.

V šiestej časti je rozobraná daň za predajné automaty. Za predmet sú stanovené prístroje a automaty umiestnené na verejných priestranstvách. Tieto automaty vydávajú určitý tovar za úplatok. Daňovníka predstavuje osoba, ktorá prevádzkuje tieto automaty a základ dane závisí od počtu kusov predajných automatov.

K týmto daniam patrí aj daň za nevýherné hracie prístroje. Tieto prístroje sú spúšťané na základe úplaty, ale na rozdiel od predajných automatov nevydávajú peňažnú výhru. Sú to elektronické prístroje na počítačové hry, mechanické prístroje, elektronické prístroje, automaty a iné zariadenia na zábavné hry. Daňovník, ako aj u dani za predajné automaty, je osoba, ktorá prevádzkuje takéto prístroje a základ dane sa jej stanoví podľa počtu vlastniacich kusov. Sadzbu dane stanovuje obec v eurách.

U dani za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta sa za predmet považuje vjazd a zotrvanie. Osoba, ktorá je vlastníkom či držiteľom motorového vozidla sa považuje za daňovníka a základ dane sa jej vypočíta z počtu dní vjazdu a zotrvania. Sadzba dane je buď stanovená obcou v eurách za motorové vozidlo a za každý aj začatý deň, alebo sa určí paušálnou sumou.

Predmetom dane za jadrové zariadenie je zariadenie, v ktorom prebieha reakcia a výsledkom je elektrická energia. Osoba, ktorá má povolenie je daňovníkom. Základ dane sa určuje na základe výmery katastrálneho územia obce v m², ktorá sa nachádza v oblasti ohrozenia.

Poplatok predstavuje platbu, ktorá je dobrovoľná, ekvivalentná a nenávratná. V Slovenskej republike je to poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Predposledná časť zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné úpravy sa venuje dani z motorových vozidiel. Táto daň upravuje vyberanie dane za motorové vozidlo. Patria tu motorové vozidlá a prípojné vozidlá, ktoré sú využívané pri podnikateľskej činnosti alebo sa používajú pri činnosti, z ktorej plynú príjmy a tie sú predmetom dane z príjmu. Za daňovníka sa považuje držiteľ vozidla. Tiež je to osoba, ktorá používa vozidlo, ktorého držiteľ zapísaný v evidencii zomrel, bol zrušený alebo zanikol. Zamestnávateľ sa považuje za daňovníka, ak vypláca náhrady zamestnancovi za použitie vozidla a aj prevádzkareň je daňovníkom.

V Slovenskej republike ako aj v Českej republike je najznámejšou nepriamou daňou - daň z pridanej hodnoty tzv. DPH. Upravuje ju zákon č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty. Daň z pridanej hodnoty sa objavuje v cenách tovarov a služieb, v cestovnom. Základná sadzba na tovary a služby činí 19% a znížená sadzba dane je 10% . Niektoré tovary so zníženou sadzbou dane sú farmaceutické výrobky, pančuchy na kŕčové žily, kontaktné šošovky, vozíky pre telesne postihnutých atď.

Spotrebné dane sú rozdelené na štyri časti a každú časť upravuje iný zákon. Spotrebnú daň z alkoholických nápojov upravuje zákon č. 530/2011 Z.z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov. V tejto dani sú zahrnuté alkoholické nápoje ako je víno a medziprodukty, lieh a pivo.

Daň z liehu je samostatne ešte upravená v zákone č. 105/2004 Z.z. o spotrebnej dani z liehy. Je v ňom rozobrané označenie liehu kontrolnou známkou.

Spotrebná daň z tabakových výrobkov je upravená zákonom č. 106/2004 Z.z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov. Predmetom dane sú tabakové výrobky vyrobené na daňovom území, dovezené na daňové územie so štátov patriacich do Európskej únie alebo z územia tretieho štátu. Za tabakové výrobky sa považujú cigareta, cigara, cigarka a tabak. Základ dane sa určuje buď vyjadrený v kusoch, alebo v kilogramoch. Tabakové výrobky musia byť označené kontrolnou známkou.

Ďalšou spotrebnou daňou je neodmysliteľne daň z minerálneho oleja v úplnom znení zákona č. 98/2004 Z.z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja. Táto daň je zameraná na zdanenie pohonných látok alebo palív.

Zákon č. 609/2007 Z.z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu v jednotlivých častiach sa zameriava na daň z elektriny, na daň z uhlia a na daň zo zemného plynu.

Daň z elektriny a jej predmet je množstvo elektriny. Základ dane sa vypočíta ako súčin množstva elektriny v megawatthodinách a príslušnej daňovej sadzby. Predmetom dane z uhlia je čierne, hnedé uhlie, koks a polokoks z čierneho uhlia a ostatné pevné uhľovodíky. Základ je vyjadrených v tonách a tiež sa vypočíta súčinom základu dane a sadzby. Sadzba predstavuje 10,62 eura/t. U zemného plynu sa za predmet považuje zemný plyn a základ je množstvo v megawatthodinách. Základ dane sa vypočíta rovnako ako u predchádzajúcich dvoch daniach, čiže súčinom základu a príslušnej sadzby. [2]

3 Príjmy zo závislej činnosti

Príjem alebo dôchodok predstavuje dlhodobejší opakovaný zárobok, buď jedinca ale aj domácnosti, plynúci z rôznych zdrojov, činnosti najčastejšie z pracovného pomeru. [7]

Dane z príjmu upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daniach z príjmu v Českej republike a zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v Slovenskej republike. V oboch štátoch sa tento zákon delí na dve časti. Súčasťou prvej časti je príjem fyzickej osoby a v druhej časti sa nachádza príjem právnickej osoby.

3.1 Daň z príjmu fyzickej osoby v Českej republike

Daň z príjmu fyzických osôb z historického hľadiska nahradila daň zo mzdy, daň z príjmu z literárnej a umeleckej činnosti a daň z príjmu obyvateľstva. Celková daňová povinnosť závisí na úhrne všetkých celoročných príjmov. Pred rokom 1993 boli zdaňované podľa druhu príjmu rôznymi daňami. [10]

3.1.1 Poplatník

Fyzická osoba, ktorá má príjmy spadajúce pod príjmy, ktoré sa zdaňujú podľa príjmu fyzickej osoby, sa stáva poplatníkom dane, bez ohľadu na vek, občianstvo i charakter príjmu. Za poplatníka pokladáme každú fyzickú osobu so zdaniteľnými príjmami.

Poplatníci sa delia do daňových rezidentoch Českej republiky alebo do daňových nerezidentoch.

Daňoví rezidenti predstavujú subjekty, ktoré majú celosvetové príjmy. Obvykle sa zdržujú na území Českej republiky alebo tu majú trvalý pobyt. Daňovým rezidentom vyplýva daňová povinnosť z príjmov nadobudnutých zo zdrojov na území Českej republiky tak aj z príjmov nadobudnutých v zahraničí.

Daňoví nerezidenti majú povinnosť odvádzať daň z príjmov nahromadených zo zdrojov v Českej republike. Subjekty zdržujúce sa v Českej republike z dôvodu štúdia, liečby sa považujú za daňových nerezidentov. Povinnosť odvieť daň majú z príjmov plynúcich zo zdrojov na území Českej republiky, a to aj v prípade, že sa v krajine obvykle zdržujú.

Obvykle sa zdržiavajúci poplatníci predstavujú subjekty, ktoré sa na území Českej republiky vyskytujú aspoň 183 dní v príslušnom kalendárnom roku. Do 183 dní sa počíta každý za počatý deň pobytu. [5]

3.1.2 Predmet dane

Podľa zákona sú príjmy kategorizované do piatich skupín, a to podľa hlavných zdrojov týchto príjmov. Rozčlenené sú z dôvodu následného stanovenia základu dane a výberu dane. Medzi predmet dane sa zadeľujú príjmy zo závislej činnosti, príjmy zo samostatnej činnosti, príjmy z kapitálového majetku, príjmy z nájmu a ostatné príjmy.

Tieto príjmy majú peňažný, nepeňažný charakter a môže sa jednať o príjem dosiahnutý výmenou.

Tým, že k 1.1. 2014 došlo k úprave dovtedy platného zákona o dani dedičskej, dani darovacej a dani z prevodu nehnuteľnosti sa príjmy z dane dedičskej a dane darovacej stali súčasťou dane z príjmu. V zákone sa používa pojem bezúplatný príjem a tento pojem zahŕňa v sebe príjmy nadobudnuté dedením, darovaním a aj príjmy nadobudnuté bez poskytnutého protiplnenia.

V zákone sú tiež vymenované príjmy, ktoré nepodliehajú zdaneniu podľa dane z príjmu fyzickej osoby. Medzi ne sa radia úvery, pôžičky. Jedná sa tiež o príjmy s vyrovnania spoločného majetku manželov.

Príjem zo samostatnej činnosti je zameraný na príjem, ktorý subjekt nadobudne živnostenským podnikaním, poľnohospodárskou výrobou, lesným a vodným hospodárstvom. K samostatnej činnosti sa zaradzuje podiel spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti na zisku a takisto je to príjem, ktorý dosiahne subjekt nezávislým povoláním, z prenájmu majetku zaradeného do obchodného majetku.

Kapitálové príjmy z majetku sú podiely tichého spoločníka na zisku z účasti na podnikaní, výnos z vkladu jednorazového, úroky nadobudnuté z peňažných prostriedkov na účte, ktorého vlastník nie je podnikateľom. Tiež úroky a iné výnosy získané z poskytnutých pôžičiek a úrokov platených z omeškania. Zaradujú sa k týmto príjmom takisto dávky penzijného pripoistenia, penzijného sporenia a penzijného poistenia.

Ďalšiu časť tvoria príjmy z nájmu a k nim sa radia všetky príjmy, ktoré súvisia s prenajatím nehnuteľných vecí alebo bytov, hnutel'ných vecí.

Za predmet dane sa považujú aj tzv. ostatné príjmy. Jedná sa o iné príjmy než sú príjmy zo závislej činnosti, samostatnej činnosti, príjmy z kapitálového majetku alebo príjmy z nájmu. Niektoré hlavné druhy príjmov, ktoré sa zaradzujú k ostatným príjmom sa nachádzajú v §10 a sú to bezúplatný príjem, príjmy získané na základe nejakej príležitostnej činnosti alebo z príležitostného nájmu hnutel'ných vecí, výhry v lotériách a z reklamných súťaží, ceny nadobudnuté vo verejných súťažiach, v športových súťažiach. Do tejto skupiny sa radia príjmy z výživného a z dôchodku. [5]

3.1.3 Oslobodené od dane

Oslobodenie predstavuje splnenie určitých podmienok, ktoré vedú k tomu, že po ich splnení sa nemusí odvádzať z príjmov žiadna daň. V daňových zákonoch sú vymedzené v § 4. V tomto paragrafe sú všetky príjmy, ktoré sú ďalej delené do § 6 až § 10. Niektoré oslobodenia sú stanovené tiež v jednotlivých paragrafoch.

Najčastejšie sú od daní oslobodené príjmy, ktoré majú určitý sociálny charakter jedná sa o dávku pre osobu so zdravotným postihnutím, dávka pomoci v hmotnej núdzi, dávka štátnej sociálnej podpory, príspevok na pohreb atď.

Tiež sú to rôzne príjmy z nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, rôzne dotácie zo štátneho rozpočtu, rozpočtov obcí, krajov. Patrí tu aj plnenie vyživovacej povinnosti, štipendia zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu obce, krajov. [5]

3.1.4 Základ dane

Základ dane sa skladá z jednotlivých čiastkových základov dane. Čiastkový základ dane sa stanovuje pre každý druh príjmu § 6 až § 10. Každý druh príjmu ma určité špecifické vlastnosti napr. stanovenie čiastočného základu dane pomocou paušálnych výdajov. Základ dane neobsahuje príjmy, ktoré sú oslobodené alebo sú to tiež príjmy, pre ktoré je stanovená zvláštna sadzba dane.

Celkový základ dane získame súčtom jednotlivých čiastočných základoch.

$$ZD = \check{ZD}_{\S 6} + \sum_{\S 7}^{\S 10} \check{ZD} \quad (3.1)$$

kde ZD - základ dane, ČZD - čiastočný základ dane.

Čiastočný základ dane podľa § 6 je vždy a súčet čiastočných základov dane § 7 až § 10 je závislý na kladnej alebo zápornej hodnote, pretože ak je ich súčet záporný, tak sa za základ dane považujú len príjmy, ktoré sú v čiastkovom základe dane § 6. Strata sa dá uplatniť v najbližších piatich rokoch.

Stanovenie čiastkových základov dane pre príjmy zo závislej činnosti je súčet príjmov spadajúcich pod závislú činnosť a čiastky poistného na sociálne zabezpečenie a príspevku na štátnu politiku zamestnanosti a poistného na verejné zdravotné poistenie.

$$\check{ZD} = \text{príjmy} + \text{poistné} \quad (3.2)$$

Samostatná činnosť a jej čiastočný základ dane predstavuje rozdiel medzi príjmami a výdajmi ak sa vedie daňová evidencia.

$$\check{ZD} = \text{príjmy} - \text{výdaje} \quad (3.3)$$

V účtovníctve sa považuje za čiastočný základ dane výsledok hospodárenia.

$$\check{ZD} = VH \quad (3.4)$$

V samostatnej činnosti sa uplatňujú výdaje paušálnou čiastkou a vtedy sa čiastkový základ dane stanoví ako:

$$\check{ZD} = \text{príjmy} - \text{paušálny výdaj} \quad (3.5)$$

Paušálny výdaj sa člení na štyri časti. Prvá časť uplatňuje 80 % príjmu z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárenia a živnosti remeselnej. K remeselným živnostiam patrí spracovanie kameňa, mlynárstvo, mliekarenstvo, zlatníctvo, klenotníctvo, stolárstvo, pekárstvo, cukrárstvo, kozmetická činnosť atď. Od 1.1. 2015 bol stanovený horný strop na 1 600 000 Kč. [8] [16]

Druhá časť uplatňuje 60 % príjmu zo živnosti, ktoré nespádajú pod živnosti remeselné. Živnosti okrem remeselnej sú aj viazane, voľné a koncesované. Živnosti remeselné, viazané a voľné spadajú pod ohlasovaciu živnosť. Niektoré činnosti patriace k viazanej živnosti predstavujú spracovanie tabaku a výroba tabakových výrobkov, očná optika atď. K voľnej sa radí výroba hnojív, veľkoobchod a maloobchod, ubytovacie služby, fotografické služby, prekladateľské a tlmočnicke činnosti atď. Ku koncesovanej patria služby súkromných detektívov, vnútrozemská vodná doprava atď. Zmenou k 1.1. 2015 prešiel aj tento typ paušálneho výdaju. Od tohto dátumu platí horný strop vo výške 1 200 000 Kč. [8][16]

Tretia časť uplatňuje 40 % z príjmu podnikania iného než je poľnohospodárska výroba, lesné a vodné hospodárstvo a živnosti. Od roku 2013 došlo k obmedzeniu horným limitom vo výške 800 000 Kč.

Štvrtá časť uplatňuje 30 % z príjmu z nájmu majetku, ktorí je zaradení v obchodnom majetku. U tohto paušálneho výdaja takisto prebehli v roku 2013 obmedzenia a bol tiež stanovený horný limit vo výške 600 000 Kč.

U príjmoch z kapitálového majetku sa stanoví čiastočný základ dane nasledovne:

$$\check{ZD} = \textit{príjem} \quad (3.6)$$

Príjem z nájmu stanovuje čiastočný základ dane ako rozdiel príjmov a výdajov, ktoré boli vynaložené na ich dosiahnutie, udržanie a zaistenie.

$$\check{ZD} = \textit{príjmy} - \textit{výdaje} \quad (3.7)$$

Pri týchto typoch príjmov sa dá uplatniť aj paušálny výdaj vo výške 30 % z príjmu namiesto skutočných výdajov avšak najviac do čiastky 600 000 Kč.

$$\check{ZD} = \textit{príjmy} - 30 \% \textit{ z príjmov} \quad (3.8)$$

Ostatne príjmy majú čiastočný základ dane stanovený ako rozdiel medzi príjmami a výdajmi, ktoré boli vynaložené na ich dosiahnutie.

$$\check{ZD} = \textit{príjmy} - \textit{výdaje} \quad (3.9)$$

Aj tu sa dá uplatniť paušálny výdaj vo výške 80 % namiesto skutočných výdajov, a to z príjmov poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva. [5]

$$\check{ZD} = \textit{príjmy} - 80 \% \textit{ z príjmov} \quad (3.10)$$

3.1.5 Nezdaniiteľné časti základu dane

Od 1.1. 2008 tu patria len ročne uplatniteľné nezdaniiteľné časti základu dane a od 1.1. 2014 sa nahradil pojem „dar“ pojmom „bezúplatné plnenie“.

Od základu dane sa dá odpočítať bezúplatné plnenie, ktoré v zdaňovacom období presiahne 2 % základu dane alebo činí aspoň 1 000 Kč. Najviac sa však dá odčítať 15 % zo základu dane.

Bezúplatné plnenie na zdravotnícke účely je možné odpočítať. Jeden odber krvi sa oceňuje čiastkou 2 000 Kč a odber orgánu od žijúceho darcu je ocenený čiastkou 20 000 Kč.

K nezdaniteľným častiam sa radí aj životné poistenie a penzijné pripoistenie. U životného poistenia je to maximálne do výšky 12 000 Kč. Penzijné poistenie znížené o 12 000 Kč, avšak maximálne do 12 000 Kč.

Od základu dane sa ďalej odpočíta čiastka v podobe zaplatených úrokov z úveru zo stavebného sporenia, z hypotekárneho úveru. Ak by sa na financovaní podieľalo viacej plnoletých osôb tak si uplatní odpočet jeden z nich alebo sa to rozdelí rovným dielom a uplatní si to každý.

Členské príspevky vo výške 1,5 % príjmov podľa § 6 do maximálnej výšky 3 000 Kč sa dajú taktiež odpočítať.

Ďalej sa dajú odpočítať úhrady za skúšky overujúce ďalšie vzdelávanie. U poplatníka s príjmami § 7 do výšky 10 000 Kč, poplatník s ľahším postihnutím 13 000 Kč a u poplatníka s ťažším zdravotným postihnutím 15 000 Kč. [8]

3.1.6 Sadzba dane, solidárne zvýšenie dane a zdaňovacie obdobie

Za zdaňovacie obdobie u dane z príjmu fyzických osôb je považovaný kalendárny rok.

Daň sa určí zo základu dane, ktorý je znížený o nezdaniteľnou časť základu dane a o odčítateľné položky zo základu dane. Takto upravený základ dane sa zaokrúhli na celé sto koruny na dol a zo zaokrúhleného sa vypočíta daň vo výške 15 %.

U príjmoch zo závislej činnosti a u príjmoch zo samostatnej činnosti sa vypočítaná ročná daň môže zvýšiť o tzv. solidárne zvýšenie dane v prípade, ak zdaniteľný príjem podľa § 6 a plus čiastočný základ dane podľa § 7 presiahne 48-násobok priemernej mzdy. Solidárne zvýšenie činí 7 % a vypočíta sa ako rozdiel vyššieho súčtu príjmov a 48násobkom priemernej mzdy. Pre rok 2014 je zmieňovaný 48-násobok priemernej mzdy vo výške 1 245 216 Kč a pre rok 2015 je táto čiastka vo výške 1 277 328 Kč. [5]

3.1.7 Zľavy na dani a daňové zvýhodnenie

Zľavy sa dajú odpočítať len do výšky vypočítanej dane.

Pre rok 2015 platí základná daň alebo tzv. zľava na poplatníka vo výške 24 840 Kč. Túto zľavu si nemôže uplatniť poplatník, ktorý k 1. januáru poberal starobný dôchodok z dôchodkového poistenia alebo zo zahraničného povinného poistenia rovnakého druhu. Pre poplatníkov poberaúcich starobný dôchodok neuplatnenie zľavy platilo do leta roku 2014. V auguste, presnejšie 4.8. 2014 rozhodol Ústavný súd o tom, že títo dôchodcovia môžu uplatňovať zľavu na poplatníka a môžu si ju uplatniť už za zdaňovacie obdobie roku 2014.

Zľava na manžela činí sumu 24 840 Kč. Pre túto zľavu musí byť splnené, že manžel (manželka) žijú s poplatníkom v spoločnej domácnosti a nemajú vlastný príjem, ktorý by za zdaňovacie obdobie presahoval 68 000 Kč. Ak je manžel (manželka) držiteľom preukazu ŤZP, tak sa čiastka 24 840 zvýši na dvojnásobok. Za príjem, ktorý sa nezahrňuje do vlastného príjmu patria dávky štátnej sociálnej podpory, osobám so zdravotným postihnutím, pomoci v hmotnej núdzi. Túto zľavu si môže poplatník uplatniť len ročne.

Ďalej platí základná zľava na invaliditu. Táto zľava sa uplatní v prípade, že poplatník poberá invalidný dôchodok pre invaliditu prvého alebo druhého stupňa. Jedná sa o čiastku 2 520 Kč.

Rozšírená zľava na invaliditu je vo výške 5 040 Kč. Túto zľavu si môže uplatniť poplatník ak poberá invalidný dôchodok pre invaliditu tretieho stupňa.

Zľavu vo výške 16 140 Kč si môže uplatniť poplatník v prípade, že je držiteľom preukazu ŤZP - zľava na držiteľa preukazu ŤZP.

Študenti si môžu taktiež uplatniť zľavu, ktorá činí 4 020 Kč. Musia však spĺňať podmienky, že sa sústavne pripravujú na výkon budúceho povolania, buď štúdiom alebo predpísaným výcvikom, a to až do dovŕšenia 26 rokov. V prípade doktorandského štúdia je veková hranica 28 rokov.

Zľava sa dá uplatniť do výšky vypočítanej dane avšak daňové zvýhodnenie môže viesť k daňovému bonusu. Daňový bonus predstavuje rozdiel medzi daňovým zvýhodnením a daňovou povinnosťou. Platca dane, nie len že neodvedie daň ale ešte je mu od finančného úradu vyplatený daňový bonus.

Daňové zvýhodnenie na dieťa, bez rozdielu či to bolo prvé, druhé, tretie a ďalšie dieťa tvorila čiastka 13 404 Kč. Od 1.1. 2015 avšak dochádza k zmene z hľadiska rozdelenia podľa poradia, kde pre prvé dieťa zostala rovnaká čiastka ako v roku 2014 a to 13 404 Kč, čiže 1 117 Kč za mesiac. Pre druhé dieťa je táto suma stanovená vo výške 15 804 Kč, čiže 1 317 Kč za mesiac. Na tretie a ďalšie dieťa platí čiastka 17 004 Kč, čiže 1 417 Kč za mesiac. [5] [8]

3.1.8 Prehlásenie

Každý zamestnanec má právo na uplatnenie zliav a daňového zvýhodnenia na deti. Aby mu to zamestnávateľ vedel uplatniť musí si podať Prehlásenie poplatníka. Toto prehlásenie môže mať v zdaňovacom období len u jedného zamestnávateľa v prípade viacerých zamestnávateľoch. Na základe tohto Prehlásenia zamestnávateľ zrazí zálohu alebo vyplatí daňový bonus na dieťa.

Predkladá a podpisuje zamestnanec u zamestnávateľa najneskôr do 30 dní od nástupu do práce a každoročne do 15. februára na bežný rok.

V prípade, že zamestnanec nepodpíše toto Prehlásenie zamestnávateľ musí zistiť či má vyčíslieť a zraziť daňovú zálohu alebo je mu z príjmu zrazená konečná zrážková daň zvláštnou sadzbou. [6]

3.1.9 Daňové priznanie

Zákon stanovuje určitý nominálny limit, ktorý keď sa prekročí, tak zaväzuje poplatníka podať daňové priznanie. Do tohto limitu sa však nezahrňujú príjmy, ktoré sú oslobodené a príjmy z nich sa daň vyberá zrážkou.

Tento limit pre fyzické osoby je stanovený na čiastku 15 000 Kč. Daňové priznanie musí podať aj osoba, ktorej príjmy sú síce nižšie než 15 000 Kč ale vykazuje daňovú stratu. [5]

3.2 Príjmy zo závislej činnosti v Českej republike

Príjem je zadefinovaný ako zvýšenie disponibilných finančných prostriedkov. Závislá činnosť by sa dala definovať ako celkom nesamostatná činnosť. Čiže nie je vykonávaná vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť ale je vykonávaná na základe určitých príkazov od osoby, ktorá za vykonanú prácu vypláca financie, najčastejšie sa jedná o mzdu.

Zo zákona k tejto činnosti patria príjmy, ktoré sú zo súčasného alebo predošlého pracovnoprávneho vzťahu, jedná sa o príjmy, ktoré poplatník nadobudne na základe právneho vzťahu podľa zákonníka práce (pracovný pomer, dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o vykonaní práce), ďalej služobného (napr. vojaci, policajti atď.) alebo členského pomeru a obdobného pomeru, v ktorých poplatník pri výkone práce dbá na príkazy platcu a príjmy z funkčných pôžitkov. Hovorí sa o príjmoch, ktoré získa osoba za výkon funkcie na základe zvolenia alebo vymenovania (napr. členovia orgánov obcí, iných orgánov územnej samosprávy, štátnych orgánov, členovia komôr, atď.) K závislej činnosti patria tiež príjmy za prácu člena družstva, spoločníka spoločnosti s ručením obmedzením a komanditistu komanditnej spoločnosti. Tieto príjmy nadobudnú aj v prípade, že nie sú povinní dbať na príkazy pri výkone práce. Za príjem sa považujú tiež odmeny likvidátora, orgánu právnickej osoby a člena orgánu právnickej osoby (napr. odmena člena predstavenstva a dozornej rady akciovej spoločnosti).

Za poplatníka sa považuje zamestnanec a za platcu zamestnávateľ. Za zamestnanca považuje zákon o daniach z príjmu každú fyzickú osobu, ktorá má príjmy zo závislej činnosti ale neupravuje ako často, kedy a v akej forme majú mu byť vyplácané. Naopak, ten čo príjmy zo závislej činnosti poskytuje, zákon označuje za zamestnávateľa a opäť sa neuvádza v akej forme ich vypláca, ako často a v akých intervaloch.

Za príjem zamestnanca sa tiež považuje aj 1 % vstupnej ceny motorového vozidla, ktoré bolo zamestnancovi poskytnuté nie len na pracovné (služobné) účely, ale aj na súkromné. Hodnota 1 % sa berie za každý aj za počatý mesiac. Ak by dané vozidlo zamestnanec používal celý rok, bralo by sa v úvahu 12 % zo vstupnej ceny. V prípade, žeby daná mesačná čiastka činila hodnotu nižšiu než je 1 000 Kč, berie sa v úvahu najmenej hodnota 1 000 Kč. V prípade poskytnutia viacerých motorových vozidiel po sebe, 1 % sa zistí z najvyššej vstupnej ceny vozidla. Ak by boli tieto vozidla poskytnuté súčasne, tak 1 % sa vyčísli z úhrnu všetkých vstupných cien daných vozidiel. [5]

3.2.1 Príjmy vyňaté zo zdanenia

Do predmetu dane sa neradia náhrady cestovných výdajov do výšky stanovenej zákonníkom práce. Iné alebo vyššie náhrady než tie, ktoré sú uvedené v zákonníku práce, sú zdaniteľným príjmom. Sadzba náhrad cestovných výdajov predstavuje 1 Kč u jednostopových vozidiel a trojkoliek a 3,70 Kč u osobných cestných motorových vozidiel. Suma 3,70 Kč sa najmenej zdvojnásobí ak sa jedná o nákladné automobily, traktory a autobusy. Zamestnancovi prislúcha za každý deň pracovnej cesty stravné. Jeho výška je stanovená v Tab. 3.1. Kedy výška závisí od dĺžky pracovnej cesty. [11]

Tab. 3.1 Náhrada stravného pre rok 2015

Dĺžka trvania pracovnej cesty	Výška stravného
5-12 hodín	69-82 Kč
12-18 hodín	104-125 Kč
18 a viac hodín	163- 195 Kč

zdroj:[11], vlastné spracovanie

Okrem toho sa do predmetu nezahrňuje hodnota pracovných oblečení a pracovnej obuvi, ktorá bola určená zamestnávateľom pre výkon zamestnania. Za pracovné oblečenie sa považuje oblečenie, ktoré plní funkciu reklamnú, propagačnú a organizačnú. Zamestnávateľ však musí v rámci vnútorných predpisov alebo kolektívnou zmluvou stanoviť používanie

takéhoto typu oblečenia a tiež musí zaistiť aby pracovné odevy boli označené obchodným menom, firemnými farbami atď. Patrí tu aj hodnota osobných ochranných pracovných prostriedkov, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov a ochranných nápojov.

Súčasťou predmetu dane nie je prijatie čiastky zálohy zamestnancom na výdaje, ktoré sú vykonané v mene zamestnávateľa a tiež čiastky, ktoré vynaložil zamestnanec v mene zamestnávateľa, avšak zamestnávateľ mu ich v plnej výške uhradil. V oboch prípadoch zamestnanec nemá z toho žiaden osobný prospech.

Opotrebenie vlastného náradia, zariadenia a predmetu potrebného pre výkon práce nie sú súčasťou predmetu dane a neradia sa do neho ani povinné plnenie zamestnávateľa pre vytvorenie bezpečných pracovných miest. Sú to výdaje spojené s bezpečnosťou, hygienické zabezpečenie pracoviska, zdravotné prehliadky, povinné očkovania apod. [5]

3.2.2 Oslobodené príjmy od platenia dane

U príjmov zo závislej činnosti sú najčastejšie oslobodené od dane nepeňažité plnenia zamestnancovi od zamestnávateľa, jedná sa o plnenia v rámci stabilizačných a sociálnych programov zamestnávateľa. Nesmie sa jednať o priamu platbu zamestnancovi inak by to nebolo oslobodené od dane.

Vzdelanie patrí k prvej oblasti, ktorá je oslobodená od dane a predstavuje to nepeňažité plnenie vynaložené zamestnávateľom na odborný rozvoj zamestnanca. Pod odborný rozvoj zamestnanca spadá zaškolenie a zaučenie, odborná prax absolventov škôl, prehĺbenie kvalifikácie a zvyšovanie kvalifikácie.

S výkonom práce neodmysliteľne súvisí zabezpečenie stravovania a pitného režimu. Hodnota stravy poskytovaná zamestnávateľom zamestnancom k spotrebe na pracovisku alebo v rámci závodného stravovania, ktoré zabezpečuje iný subjekt, vo forme nepeňažitého plnenia je od dane oslobodená. Peňažité čiastky, ktoré sa vyplácajú zamestnancovi namiesto stravy sú súčasťou príjmu a tým sa zdaňujú. Súčasťou oslobodenia je tiež hodnota nealkoholických nápojov poskytovaná taktiež vo forme nepeňažitého plnenia zo sociálneho fondu alebo zo zisku po jeho zdanení. [5]

S výkonom práce môže zamestnanec získať určité zvýhodnenia. Zamestnávateľ poskytuje zvýhodnenie zamestnancom a rodinným príslušníkom ak prevádzkuje verejnú dopravu osôb, a to buď vo forme zlacnených, alebo bezplatných cestovných lístkov. Zamestnávateľia poskytujú svojim zamestnancom alebo ich rodinným príslušníkom či už je to vyplácané z kultúrneho fondu alebo sociálneho fondu, rôzne príspevky (napr. na vstupenky) na kultúrne alebo športové akcie, poskytnutie zariadení pre starostlivosť o dieťa v

predškolskom veku, knižnice zamestnávateľa, ale aj telovýchovne a športové zariadenia. Použitie zdravotníckych, vzdelávacích alebo rekreačných zariadení sa od dane oslobodzuje v hodnote do 20 000 Kč za zdaňovacie obdobie.

Od dane sa oslobodzujú príjmy získane na území Českej republiky daňovým nerezidentom. Oslobodzujú sa hlavne z dôvodu, kedy sa jedná o zamestnanca z krajiny, s ktorou Česká republika nemá zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia. Nevzťahuje sa to na osobne a verejne vykonávané činnosti umelca, športovca, artistu a spoluúčinkujúcej osoby a tiež na činnosti, ktoré sa vykonávajú v stálej prevádzkarni.

U každého zamestnanca je oslobodená hodnota nepeňažitého plnenia vo výške 2 000 Kč ročne. Ak by zamestnanec mal viacej takýchto nepeňažitých plnení (darov) pre účely zákona o daniach z príjmu sa ich hodnota sčíta. Čiastka plnenia presahujúca limit sa zdaňuje a aj peňažité dary v plnej výške.

Odstupné, ktoré náleží pracovníkom, ktorí nemôžu vykonávať povolanie z dôvodu pracovného úrazu, choroby vznikajúcej alebo sa zhoršujúcej vplyvom pracovného prostredia. Pracovníci, ktorí majú chorobu z povolania, sú uvoľnení na základe zdravotných dôvodov pre pracovné riziko a tiež baníci, ktorí sú dlhodobo neschopní k výkonu dosiaľ uskutočňovanej práce.

Súčasťou oslobodenia je hodnota nepeňažitého plnenia spojená s prechodným ubytovaním. Nemôže sa jednať o ubytovanie v rámci pracovnej cesty. Hodnota je poskytovaná zamestnancovi vo výške maximálne 3 500 Kč mesačne, avšak iba v takom prípade, ak zamestnanec je ubytovaný v obci, ktorá nie je zhodná s obcou, v ktorej má trvalé bydlisko.

Príjmy, ktoré získajú za prácu žiaci a študenti z praktického vyučovania a tiež z praktickej prípravy sú od platenia dane oslobodené.

V rámci poskytnutia nejakej „pomocnej ruky“ sa od dane oslobodzuje aj príjem do výšky 500 000 Kč. Poskytuje sa zamestnancovi v ťažkej životnej situácii, ktorá môže byť spôsobená živelnou pohromou, ekologickou alebo priemyselnou haváriou na územiach, na ktorých bol vyhlásený núdzový stav. Núdzový stav môže vyhlásiť, podľa čl. 5 zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti v Českej republike, vláda v prípade živelných pohrôm, v situáciách, kedy nebezpečenstvo ohrozuje životy, zdravie a majetkové hodnoty.

Do oslobodenia v úhrnu 30 000 Kč ročne spadajú príspevky na penzijné pripoistenie so štátnym príspevkom a príspevok zamestnávateľa na doplnkové penzijné sporenie. Oba poukázané na účet zamestnanca u penzijnej spoločnosti. Príspevok na penzijné poistenie na základe zmluvy uzavretej medzi zamestnancom a nejakým orgánom penzijného poistenia

alebo to môže byť zjednané inak. V zmluve alebo na základe inakšieho zjednania je stanovená výplata poistného až po uplynutí 60 kalendárnych mesiacoch a súčasne v roku, v ktorom dosiahne 60 rokov života. Na plnenie má právo zamestnanec a v prípade smrti iná osoba. Príspevok na poistné, ktorý hradí zamestnávateľ pre prípad smrti, dožitia alebo dôchodkového poistenia za tých istých podmienok ako sú k výplate dôjde až po uplynutí 60 kalendárnych mesiacov a zároveň v roku, v ktorom poistenec dosiahne 60 rokov.

Od dane sa oslobodzuje naturálne plnenia a náhrady preukázateľných výdajov poskytované predstaviteľom štátnej moci a niektorých štátnych orgánov a sudcov. K preukázateľným výdajom bezprostredne patria výdaje na leteckú dopravu pri tuzemských cestách, avšak spojené s výkonom funkcie, výdaje na dopravu pri zahraničných cestách, výdaje na stravovanie a ubytovanie, výdaje na osobného asistenta.

Oslobodzujú sa príjmy v podobe náhrady mzdy, platu, odmeny, zníženého platu a zníženej odmeny náležiacej zamestnancovi za dobu dočasnej pracovnej neschopnosti alebo karantény. S výplatou mzdy, s platením príspevkov na poistenie, spojením poskytovania nepeňažitého plnenia vznikajú zamestnávateľovi určité čiastky (náklady), ktoré sa od dane oslobodzujú.

Príjem ako majetkový prospech od zamestnávateľa v rámci bezúročnej pôžičky až do výšky 300 000 Kč. [8]

3.3 Poistné na sociálne zabezpečenie a zdravotné poistenie v ČR

Predstavuje systém vyberania peňažných prostriedkov od poplatníkov, ktoré sú však poplatníkovi neskôr vrátené v podobe nemocenského, príspevku v materstve, dôchodku atď.

K tejto práci sa bude brať v úvahu poistné najmä pre zamestnanca, ktoré si uhradza sám alebo za neho platí zamestnávateľ.

3.3.1 Poistné na sociálne zabezpečenie

Ako sa už vyššie spomínalo zaoberá sa nim zákon č. 589/1992 Sb., o poistnom na sociálne zabezpečenie a príspevok na štátnu politiku zamestnanosti.

Hradí sa z neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a príspevok na štátnu politiku zamestnanosti. Z nemocenského poistenia sa vypláca podpora pri ošetrovaní člena rodiny, vyrovnávací príspevok v tehotenstve a materstve, peňažitá pomoc v materstve. Z dôchodkového poistenia sa poskytuje starobný dôchodok, invalidný, vdovský, vdovecký a sirotský.

Zamestnávateľ fyzická alebo právnická osoba, ktorá zamestnáva aspoň jedného zamestnanca. Zamestnanec v pracovnom pomere, pracujúci na základe dohody o pracovnej činnosti a na základe dohody o vykonaní práce.

Poistné, ktoré má poplatník zaplatiť sa stanoví percentom z vymeriavaného základu. Vymeriavací základ zamestnanca predstavuje úhrn príjmov. U zamestnávateľa sa za vymeriavací základ považuje úhrn vymeriavacích základov všetkých jeho zamestnancov. Tento základ sa zaokrúhľuje na celé koruny smerom hore. Rozhodné obdobie je kalendárny mesiac.

Sadzba u zamestnávateľa činí 25 % z toho ide 2,3 % na nemocenské poistenie, 21,5 % na dôchodkové poistenie a 1,2 % na štátnu politiku zamestnanosti.

Sadzba u zamestnanca je 6,5 % ak nie je účastný dôchodkového sporenia v rozhodnom období a 3,5 % je účastný dôchodkového sporenia v rozhodnom období.

Poistné sa platí za jednotlivé kalendárne mesiace a je splatné od 1. do 20. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca. [20]

3.3.2 Zdravotné poistenie

Tento druh poistenia taktiež patrí k systému, ktorý ovplyvňuje výšku príjmu jednotlivcov. Vyššie sa spomínalo, že sa ním zaoberá zákon č. 592/1992 Sb., o poistnom na verejné zdravotné poistenie. Je povinné pre každého občana a buď si ho platí sám alebo ho platí za neho štát (študenti, dôchodcovia, deti atď.). Slúži k úhrade základnej zdravotnej starostlivosti.

Sadzba, ktorú si zamestnanec hradí sám je vo výške 4,5 % a zamestnávateľ hradí 9 %. Počíta sa to z úhrnu príjmov zo závislej činnosti.

Maximálny vymeriavací základ je zrušený a minimálne mesačné poistenie je vo výške 1 242 Kč. Je zvýšené oproti roku 2014 z dôvodu zvýšenia minimálnej mzdy z 8 500 Kč na 9 200 Kč.

Poistenie sa tiež platí za príslušný kalendárny mesiac od 1. do 20. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Zamestnávateľ zrazí z hrubej mzdy zamestnanca poistenie, ktoré si hradí zamestnanec sám a odvedie to spolu s časťou poistného, ktorú hradí on. [21]

3.4 Daň z príjmu fyzickej osoby v Slovenskej republike

Z historického hľadiska nahradila táto daň v Slovenskej republike tie isté dane ako boli po roku 1992 nahradené daňou z príjmu dane v Českej republike. Jedná sa o daň zo mzdy, daň z literárnej a umeleckej činnosti a daň z príjmov obyvateľstva. [10]

3.4.1 Predmet dane

Všeobecné ustanovenie určuje druhy príjmov, ktoré sa zahrňujú do predmetu dane a patria sem príjmy zo závislej činnosti § 5, príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu § 6. Súčasťou predmetu sú príjmy z kapitálového majetku § 7 a ostatné príjmy § 8.

Príjmy z podnikania, z inej samostatne zárobkovej činnosti, z prenájmu boli k 1.1. 2015 doplnené o z použitia diela a umeleckého výkonu. Pod príjmy z podnikania spadajú príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva. Sú to príjmy, ktoré získa samostatne hospodáriaci roľník a spoločníci pozemkových spoločenstiev. Následne k nim patria príjmy zo živnosti. Dosahuje ich daňovník, ktorý vykonáva danú činnosť na základe živnostenského oprávnenie. Príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov (napr. príjmy audítorov, exekútorov, notárov atď.). Príjmy spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti patria k tomuto typu príjmu. K príjmom z inej zárobkovej činnosti sa radia tiež príjmy z činnosti, ktoré nie sú živnosťou ani podnikaním, príjmy znalcov, tlmočníkov a sprostredkovateľov. Súčasťou je aj príjem z vytvorenia diela a umeleckého výkonu jedná sa o tzv. aktívny príjem, pretože sú to príjmy z aktívne vykonávanej činnosti. Vytvára sa na to na základe uzavretých zmlúv. Tieto zmluvy autorský zákon nevyžaduje, avšak správca dane ich môže vyžadovať z toho dôvodu, aby bolo preukázané, že príjmy podľa zákona o daniach z príjmu boli správne zaradené. Do kategórie príjmov z prenájmu spadá príjem z prenájmu nehnuteľnosti vrátane príjmov z prenájmu hnutelných vecí (prenajímanie ako príslušenstvo nehnuteľnosti). Súčasťou príjmu z použitia diela a umeleckého výkonu je príjem vyplatený podľa osobitných predpisov (mimo príjmu z výtvarného diela a umeleckého výkonu).

K príjmom fyzickej osoby patria príjmy z kapitálového majetku a ich súčasťou sú napr. úroky a ostatné výnosy z cenných papierov, príjmy z podielových listov, výnosy zo štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukázok, úroky, výhry a iné výnosy z vkladov na vkladných knižkách.

K ostatným príjmom sa radí zvyšok. Musí sa však najprv posúdiť či nespádajú pod príjmy oslobodené od dane do zákonom určenej výšky a ak nespádajú, tak patria k zdaniteľným príjmom spadajúcich práve medzi ostatné príjmy. Patria sem príjmy z predaja nehnuteľnosti, ktoré nie sú oslobodené a daná nehnuteľnosť nebola súčasťou obchodného majetku. Patria tu príjmy z príležitostnej činnosti, z prevodu cenných papierov, výhry v lotériách, ceny z verejných súťaží.

Do príjmov fyzickej osoby sa neradia príjmy získané vydaním, darovaním, dedením nehnuteľnosti, bytu, nebytového priestoru. Úver a pôžička nie sú predmetom dane. Ak je fyzická osoba platiteľom dane z pridanej hodnoty, tak táto daň v cene tovarov a služieb sa neradí k príjmom. Podiely na zisku, podiel člena pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou nepatria do predmetu dane. Príjem plynúci z nových akcií a podielov a tiež príjem, ktorý získa fyzická osoba pri výmene a pri zrušení bez likvidácie sa neradia do predmetu dane. [1]

3.4.2 Základ dane

Každý typ príjmu má stanovený výpočet čiastkového základu dane a celkový základ dane sa určí z čiastkových základoch.

Základ dane predstavuje súčet čiastkových základov dane z príjmov zo závislej činnosti (§ 5) a príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti (§ 6 ods. 1 a 2), ktoré sa dajú znížiť o nezdaniteľné časti základu dane. Súčet čiastkových základov dane z príjmov z prenájmu a príjmov z použitia diela a použitia umeleckého výkonu (§ 6 ods. 3 a 4), príjmov z kapitálového majetku (§ 7) a z ostatných príjmov (§ 8).

Podľa § 5 majú príjmy zo závislej činnosti stanovený čiastkový základ dane ako zdaniteľné príjmy znížené o poistné a príspevky, ktoré si je povinný platiť zamestnanec (odvody zamestnanca) alebo príspevky na zahraničné poistenie zamestnanca.

$$\text{ČZD § 5} = \text{príjmy} - \text{poistné (príspevky)} \quad (3.11)$$

Príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu sa k stanoveniu čiastočného základu dane používa buď rozdiel medzi príjmami a výdavkami, alebo výsledok hospodárenia. Výdavky sa delia na dve skupiny. Do prvej skupiny sa radia preukázateľné výdavky čiže také, ktoré sú skutočne spojené s dosiahnutím príjmu a príspevky na sociálne poistenie a zdravotné poistenie. Druhú skupinu tvoria paušálne výdavky.

Paušálne výdavky si môže uplatniť daňovník, ktorý nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty alebo je platiteľom DPH iba časť zdaňovacieho obdobia. Uplatniť si ich môže vo výške 40 % z celkových príjmov z podnikania a z inej samostatne zárobkovej činnosti avšak maximálne 5 040 eur ročne. Uplatnenie paušálnych výdavkov vo výške 40 %, avšak pri maximálnej ročnej čiastke 5 040 eur je možné aj u príjmoch z použitia diela a použitia umeleckého výkonu. Ak daňovník uplatňuje paušálne výdavky len za určitú časť zdaňovacieho obdobia, tak si môže uplatniť len pomernú časť uvedených výdavkov a to maximálne 420 eur mesačne. Okrem týchto paušálnych výdavkov si môže daňovník uplatniť aj preukázateľné zaplatené poistné a príspevky, ktoré má povinnosť platiť.

$$\text{ČZD § 6} = \text{príjmy} - \text{paušálne výdavky} - \text{poistné (príspevky)} \quad (3.12)$$

Pre stanoveniu čiastkového základu dane rozdielom príjmov a výdavkov sa radia subjekty účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, vedúce evidenciu preukázateľných vynaložených výdavkov alebo vedúce daňovú evidenciu.

$$\text{ČZD § 6} = \text{príjmy} - \text{výdaje} \quad (3.13)$$

Výsledok hospodárenia je hlavne u subjektoch, ktoré účtujú v sústave podvojného účtovníctva.

$$\text{ČZD § 6} = \text{VH} \quad (3.14)$$

Ak sa jedná o príjem z podnikania a z inej samostatne zárobkovej činnosti a daňovník u nich vykáže daňovú stratu tak sa daňová strata odpočíta od čiastkového základu dane. Daňová strata sa dá odpočítat' počas 4 po sebe nasledujúcich zdaňovacích obdobiach.

K stanoveniu čiastkového základu dane podľa § 7 je najprv vhodné si určiť či príjmy, ktoré sú zákonom stanovené, získal subjekt na území Slovenskej republiky alebo v zahraničí. Jedná sa o úroky a ostatné výnosy z cenných papierov, výhry a iné výnosy z vkladov na vkladových knižkách, z peňažných prostriedkov na vkladovom účte, na účte stavebného sporiteľa a z bežného účtu, dávky z doplnkového dôchodkového sporenia a rovnako sa posudzuje aj vyplatené odstupné, plnenie z poistenia pre prípad dožitia určitého veku, jednorazové vyrovnanie alebo odbytné vyplácané v prípade poistenia osôb pri predčasnom skončení poistenia, príjmy z podielových listov dosiahnuté z ich vrátenia. Pokiaľ boli

nadobudnuté v rámci územia Slovenskej republiky sa daň vyberá zrážkou. V opačnom prípade spadajú do čiastkového základu dane.

Do základu dane patria príjmy neznížene o výdavky (výnimku tvoria výdavky v podobe povinného plateného poistenia). Čiastkový základ dane tvoria príjmy podľa § 7 odsek 1 písm. a) až c), f), a h).

$$\text{ČZD § 7} = \text{príjmy} \quad (3.15)$$

Súčasťou základu dane je tiež čiastka príjmov, ktorá prevyšuje úhrn vkladov. Ak by to bolo opačne žeby vklad prevyšoval úhrn príjmov tak sa k tomuto rozdielu neprihliada.

Príjmy podľa § 7 odseku 1 písm. d) a e) plynúce zo zdrojov v zahraničí sú znížené o zapletené vklady alebo poistné. Ak by sa jednalo o dôchodok tak sa vklady alebo poistné rozdelia na obdobie poberania dôchodku.

Ostatné príjmy podľa § 8 majú čiastkový základ dane stanovený ako zdaniteľný príjem znížený o preukázateľné výdavky. Ak sú tieto výdavky väčšie než príjem na tento rozdiel sa neprihliada to značí, že v tomto druhu príjmov nemôže vzniknúť daňová strata.

$$\text{ČZD § 8} = \text{príjmy} - \text{výdavky} \quad (3.16)$$

U príjmoch z príležitostnej činnosti ako je poľnohospodárska výroba, lesné a vodné hospodárstvo si môže daňovník uplatniť výdavky percentom z príjmu, pokiaľ neuplatňuje preukázateľné výdavky. Môže ich uplatniť vo výške 25 %, avšak maximálna ročná čiastka je 5 040 eur. [1]

3.4.3 Oslobodené od dane

Pri splnení určitých podmienok sa príjem vyníma od platenia dane. V § 9 sú všetky druhy príjmov fyzickej osoby, ktoré sú buď zo závislej činnosti, zo samostatnej činnosti, z kapitálového majetku a ostatných príjmov, ktoré sa oslobodzujú. Oslobodenia od dane sú vymenované aj v jednotlivých paragrafov, v ktorých sa rozoberajú jednotlivé druhy.

Príjmy z prevodu nehnuteľnosti a ich oslobodenie závisí od toho, aký je to druh nehnuteľnosti, od doby trvania vlastníctva, od spôsobu nadobudnutia a od toho či je zahrnutá alebo nezahrnutá v obchodnom majetku.

Od dane sa oslobodzujú dávky vyplácané z povinného zákonného poistenia (dávky, podpory a služby z verejného zdravotného poistenia a z individuálneho poistenia, zo

sociálneho poistenia, nemocenského zabezpečenia a úrazového zabezpečenia, patria tu aj dôchodky zo starobného dôchodkového sporenia, plnenia z povinného zahraničného poistenia rovnakého druhu).

Aj príjmy, ktoré majú pomôcť subjektom v neľahkých životných situáciách dani nepodliehajú. Jedná sa o pomoc štátu v hmotnej núdzi. Rôzne príspevky a dávky na zabezpečenie základných životných podmienok, sociálne služby a príspevky v prípade ťažkého postihnutia, rodičovský príspevok, príspevok na pohreb, príspevok baníkom atď. Tento druh príjmu sa nezahŕňa do vlastných príjmov manžela/manželky v prípade, že si chce jeden z nich (daňovník) uplatniť nezdaniiteľnú časť.

Náhrady škôd, nemajetkovej ujmy, prijaté náhrady na vyvlastnenie pozemkov nespádajú do príjmov, z ktorých sa daň platí. [1]

3.4.4 Nezdaniiteľné časti základu dane

Sú to čiastky, z ktorých sa daň z príjmov neplatí. Základom je hodnota životného minima. V Slovenskej republike upravujú životné minimum vždy k 1.7. daného roku. Od 1.7. 2014 je výška životného minima 198,09 eur.

Dá sa o ne znížiť základ dane (čiastkový základ dane) z príjmov zo závislej činnosti (§ 5) alebo z príjmov z podnikania a z inej samostatne zárobkovej činnosti (§ 6 ods. 1 a 2).

Nezdaniiteľná časť na daňovníka je buď vo výške 19,2-násobku sumy platného životného minima ročne alebo je táto časť daná rozdielom 44,2-násobku platného životného minima a jednej štvrtiny základu dane (ak by tento rozdiel bol v hodnote nižšej ako 0, tak sa hodnota nezdaniiteľnej časti na daňovníka rovná nule). Ako sa dá vidieť v Tab. 3.2, ktorá zobrazuje podľa čoho sa daňovníkovi stanoví výška jeho nezdaniiteľnej časti. Závislosť výšky čiastky je od základu dane, ktorú daňovník dosiahne.

Tab. 3.2 Nezdaniiteľná časť základu dane na poplatníka

Základ dane [ZD]	Ročná nezdaniiteľná časť ZD na daňovníka
$ZD \leq 100 \cdot 198,09; ZD \leq 19\,809 \text{ €}$	$19,2 \cdot 198,09 = 3\,803,33 \text{ €}$
$ZD > 100 \cdot 198,09; ZD > 19\,809 \text{ €}$	$(44,2 \cdot 198,09) - \frac{ZD}{4}$ $8\,755,578 - \frac{ZD}{4}$

zdroj: [1]

Daňovník si môže uplatniť nezdaniiteľnú časť na manželku/manžela. Suma, ktorú si môže odpočítať závisí od veľkosti základu dane.

V Tab. 3.3 sú popísané jednotlivé výšky nezdaniiteľnej časti zo základu dane, ktoré si v prípade splnenia podmienok môže daňovník uplatniť. Je to delené v závislosti od toho či manželka má vlastný príjem, má len čiastočný alebo nemá vôbec. Závisí to taktiež od toho aký základ dane daňovník má.

Tab. 3.3 Nezdaniiteľná časť základu dane na manželku/manžela

Základ dane [ZD]	Ročná nezdaniiteľná časť základu dane
$ZD \leq 35\,022,31 \text{ €}$	<ul style="list-style-type: none"> manželka/manžel nemá vlastný príjem ročná čiastka: $19,2 \cdot 198,09 = 3\,803,33 \text{ €}$
	<ul style="list-style-type: none"> má vlastný príjem ale nepresahuje sumu $3\,803,33 \text{ €}$ ročná čiastka: $3\,803,33 - (\text{vlastný príjem manželky/manžela})$
	<ul style="list-style-type: none"> má vlastný príjem presahujúci sumu $3\,803,33 \text{ €}$ ročná čiastka: 0 €
$ZD > 35\,022,31$	<ul style="list-style-type: none"> manželka/manžel nemá vlastný príjem ročná čiastka: $(63,4 \cdot 198,09) - \frac{ZD \text{ daňovníka}}{4}$ ak je táto čiastka nižšia než 0, tak nezdaniiteľná časť sa rovná nule
	<ul style="list-style-type: none"> manželka/manžel má vlastný príjem ročná čiastka: $\left[(63,4 \cdot 198,09) - \frac{ZD \text{ daňovníka}}{4} \right] - \text{vlastný príjem}$ ak je táto čiastka nižšia než 0, tak nezdaniiteľná časť sa rovná nule

zdroj: [1]

V prípade, že si daňovník nemôže uplatniť za celý rok tak si uplatní len pomernú časť.

Nezdaniiteľnú časť si môže daňovník uplatniť len v prípade, že manželka (manžel) žila s daňovníkom v spoločnej domácnosti, starala sa o vyživované maloleté dieťa do 3 rokov (vo výnimočných situáciách do 6 rokov napr. má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav), v danom zdaňovacom období poberala peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, bola zaevidovaná do evidencie uchádzačov o zamestnanie na úrade práce sociálnych vecí a rodiny. Ďalej je manželka/manžel občanom so zdravotným postihnutím alebo s ťažkým zdravotným postihnutím.

Od 1.1. 2013 sa dostala v platnosť nová nezdaniiteľná časť základu dane a to čiastka preukázateľne zaplatených dobrovoľných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie. Dá sa odpočítať len v zdaňovacích obdobiach rokov 2013 až 2016. Uplatniť sa dá do výšky 2 % zo

základu dane. Avšak suma nesmie presiahnuť 2 % zo 60-násobku priemernej mesačnej mzdy, ktorá bola platná dva roky pred kalendárnym rokom, za ktorý sa základ dane počíta. Pre rok 2014 je nezdaniteľná čiastka vo výške 966 eur (v roku 2012 bola priemerná mesačná mzda 805 eur). Pre rok 2015 to bude 988,80 eur.

Od 1.1. 2014 si daňovník môže uplatniť ako nezdaniteľnú časť aj doplnkové dôchodkové sporenie. Najviac v sume 180 eur za rok. [1]

3.4.5 Daňový bonus

Ako aj u nezdaniteľnej časti na manželku/manžela aj u uplatnenia si daňového bonusu musí vyživované dieťa žiť s daňovníkom v jednej domácnosti.

Uplatniť si ho môže ak za dané zdaňovacie obdobie mal príjem zo závislej činnosti, príjem z podnikania a z inej samostatne zárobkovej činnosti aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy (2 112 eur). Pre rok 2014 je v SR minimálna mzda 352 eur a pre rok 2015 je to 380 eur.

Suma, ktorú si daňovník môže uplatniť je 21,41 eur mesačne (256,92 eura ročne). [1]

3.4.6 Písomné vyhlásenie

V prípade nástupu do zamestnania podá zamestnanec najneskôr do konca mesiaca, v ktorom nastúpil alebo každoročne do konca januára. Týmto prehlásením dáva na vedomie, že si uplatňuje daňový bonus (spĺňa podmienky), nepoberá nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka u iného zamestnávateľa a či je poberateľom starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku zo sociálneho poistenia, starobného dôchodkového sporenia alebo dôchodku zo zahraničného povinného poistenia a výsluhového dôchodku. Tým pádom, zamestnávateľ prihládne na daňové zvýhodnenie a nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka. Vzor určuje finančné riaditeľstvo. [1]

3.4.7 Sadzba dane

Sadzba dane sa delí do dvoch častí. Základ dane sa rozloží ako keby na dve časti. Podľa prvej činí sadzba 19 %, avšak iba z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne 176,8 násobok sumy platného životného minima ale aj vrátane tejto sumy. V druhej časti je to 25 % a z tej sumy, ktorá presiahne 176,8 násobok platného životného minima. Ako je znázornené v Tab. 3.4. Výsledná daň sa zaokrúhľuje na eurocenty nadol.

Tab. 3.4 Stanovenie sadzby dane

176,8 . 198,09 = 35 022,312 ÷ 35 022,31 €	19 % zo sumy základu dane ≤ 35 022,31 €
	25 % zo sumy základu dane > 35 022,31 €

zdroj: [1]

Pre niektorých ústavných činiteľov platí osobitná sadzba dane vo výške 5 %.

Príklad číslo 1: Základ dane činí 75 022,31 eur. Prvá časť základu dane je 35 022,31 eur a daň činí $35\,022,31 \cdot 0,19 = 6\,654,2389$ eur. Druhá časť základu dane je 40 000 eur a daň je vo výške $40\,000 \cdot 0,25 = 10\,000$ eur. Výsledná daň je $6\,654,2389 + 10\,000 = 16\,654,2389 \approx 16\,654,23$ eur.

Príklad číslo 2: Základ dane je 30 000 eur. V tomto prípade je základ dane nižší než 35 022,31 eur a daň je len vo výške 19 %. Daň sa rovná $30\,000 \cdot 0,19 = 5\,700$ eur. [1]

3.4.8 Daňové priznanie

Povinnosť podať daňové priznanie majú fyzické osoby v prípade, že dosiahli zdaniteľný príjem za predchádzajúce zdaňovacie obdobie vyšší než je 50 % zo základnej nezdaniteľnej časti na daňovníka (50 % z 3 803,33 eur [životné minimum . 19,2]), čiže sa jedná o rozhodnú čiastku 1 901,67 eur.

Podat' daňové priznanie majú tiež v prípade, ak neprekročili stanovenú čiastku, ale vykazujú daňovú stratu.

Povinnosť podať daňové priznanie majú vtedy ak im plynú príjmy od zamestnávateľa, ktorý nie je platiteľom dane a ani zahraničným platiteľom dane, plynú im zo zdrojov v zahraničí. Podáva sa aj vtedy, keď sa jedná o príjmy, z ktorých sa nedá zraziť preddavok na daň (zamestnancova mzda je buď celá, alebo ma prevažný charakter nepeňažitého plnenia). V prípade, že zamestnanec nepožiadala zamestnávateľa (platiteľ dane) o vykonanie ročného zúčtovania preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti alebo aj požiadala ale neposkytol v stanovenom termíne potrebné dokumenty na vykonanie ročného zúčtovania. U zamestnanca, ktorý ma príjmy zo závislej činnosti od viacerých zamestnávateľov a zamestnávateľovi, ktorý mu spravil ročné zúčtovanie ale zamestnanec nedoložil doklady od každého zamestnávateľa.

Do sumy 1 901,67 eur nespádajú príjmy, z ktorých je daň vyberaná zrážkou. Pretože jej zrazením sa splní daňová povinnosť. Tiež sa nezahŕňa to, ak si daňovník neuplatní postup, pri ktorom považuje daň vybranú zrážkou za preddavok na daň, ktorý si odpočíta od svojej daňovej povinnosti v daňovom priznaní.

V Slovenskej republike sa používajú 2 typy tlačív. Prvé tlačivo je typu A a je určené len pre príjmy zo závislej činnosti. Druhý typ je B a ten už je určený pre daňovníka, ktorý nadobudol príjmy podľa § 5 - § 8.

V daňovom priznaní sú osoby povinné uviesť okrem vypočítanej daňovej povinnosti alebo zamestnaneckej prémie aj osobné údaje svoje (priezvisko, meno, titul, rodné číslo, adresa trvalého bydliska - ulica, číslo, poštové smerové číslo, obec a štát, číslo telefónu a e-mailovú adresu) a osobné údaje osôb, na ktoré si uplatňuje zníženie základu dane a daňový bonus (priezvisko, meno a rodné číslo). [1]

3.4.9 Zamestnanecká prémie

Patrí k forme pomoci nízkopríjmového obyvateľstva, kedy sa ich príjem pohybuje okolo minimálnej mzdy.

Podmienky, ktoré musí spĺňať sú dosiahnutie príjmov zo závislej činnosti a len za prácu na území Slovenskej republiky, poberal tieto príjmy aspoň 6 kalendárnych mesiacov, nie je poberateľom dôchodku na začiatku zdaňovacieho obdobia alebo mu nebol dôchodok priznaný spätne, nepoberal za dané zdaňovacie obdobie príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu, z kapitálového majetku a príjmy spadajúce do ostatných príjmov.

Výška zamestnaneckej prémie je stanovená pre zdaňovacie obdobie 2014 tak, že posudzovaný príjem v úhrnnej sume je od 2 112 eur (6-násobok minimálnej mzdy za rok 2014) do 4 224 eur (12-násobok minimálnej mzdy za rok 2014). V takom prípade sa zamestnanecká prémie stanoví:

$$ZaP = 19 \% \cdot (\text{NČND} - \text{základ dane zo sumy } 4\,224 \text{ eur}) \quad (3.17)$$

kde NČND je nezdaniteľná časť na daňovníka.

Základ dane sa vypočíta ako rozdiel čiastky 4 224 eur a poistného, ktoré si je povinný platiť zamestnanec, každý mesiac zo sumy 352 eur, za rok to vychádza 565,92 eur.

$$ZaP = 0,19 \cdot (3\,803,33 - (4\,224 - 565,92)) = 27,60 \text{ eur} \quad (3.18)$$

V prípade, žeby posudzovaný príjem bol vo výške 4 224 eur a viac sa čiastka zamestnaneckej prémie stanoví:

$$\text{ZaP} = 19 \% \cdot (\text{NČND} - \text{základ dane z posudzovaných príjmov}) \quad (3.19)$$

Ak by zamestnancov základ dane bol najmenej 3 803,33 eur nárok na zamestnaneckú prémie mu zaniká.

Uplatniť sa dá v ročnom zúčtovaní alebo v daňovom priznaní. Zaokrúhlenie je na eurocent nahor.

Za rok 2015 však na ňu nebude mať už nik nárok, aj keď sa v daňových zákonoch uvádza. Pretože od 1.1. 2015 stúpila v platnosť odpočítateľná položka na zdravotné poistenie a spôsobí to, že základ dane bude vyšší než je 3 803,33 eur. [1]

3.5 Príjmy zo závislej činnosti v Slovenskej republike

Tento druh príjmov subjekty získavajú na základe dodržiavania pokynov alebo príkazov od platiteľa príjmu.

Patria príjmy z pracovnoprávných vzťahov či už súčasných alebo predchádzajúcich, z určitých pomerov (služobný, štátnozamestnanecký, členský) a z obchodných vzťahov, kde podriadený plní pokyny platiteľa príjmu. K predmetu dane sa radia príjmy členov družstiev, komanditných spoločností (nemusia dodržiavať príkazy od inej osoby), príjmy likvidátorov, prokuristov. Radia sa aj platy ústavných činiteľov, verejného ochrancu práv, poslancov Európskeho parlamentu, prokurátorov, odmeny za výkon funkcie, a to v štátnych orgánoch a územnej samosprávy orgánov. Za príjem zo závislej činnosti sa považujú odmeny obvinených vo väzbe a odsúdených vo výkone trestu.

Ďalej sa k príjmom zo závislej činnosti radia príjmy v súvislosti s minulým, súčasným alebo budúcim výkonom tejto závislej činnosti bez ohľadu na to, či subjekt vykonával, vykonáva, alebo bude vykonávať pre platiteľa príjmu činnosť, alebo funkciu.

Príjem v podobe obslužného, vráteného poistného zo zaplateného poistného na verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie a sociálne zabezpečenie a o tieto príjmy si daňovník v predchádzajúcich obdobiach znížil príjem zo závislej činnosti patria do príjmov zo závislej činnosti. Odmeny predsedu komisie, zapisovateľa komisie, člena komisie či už pri voľbách, referendách alebo pri sčítavaní.

Radia sa nepeňažité plnenia od bývalého zamestnávateľa a príjmy žiakov, študentov za prácu v rámci praktického vyučovania.

K príjmom zamestnanca sa radí 1 % v prvom roku zo vstupnej ceny motorového vozidla používaného pre služobné, ale aj súkromné účely a v ďalších 7 rokoch je čiastka

stanovená 1 % avšak zo vstupnej ceny, ktorá sa každý rok znižuje o 12,5 %. V druhom roku zníženie o 12,5 %, v treťom o 25 %, v štvrtom o 37,5 %, v piatom o 50 %, v šiestom o 62,5 %, v siedmom o 75 % a v ôsmom o 87,5 %. Príjem zo zamestnaneckej akcie je súčasťou príjmu zamestnanca. Cena alebo výhra získaná zamestnancom v rámci nejakej súťaže vyhlásenej zamestnávateľom a považuje sa to za príjem zamestnanca tiež v prípade, že tú cenu získa manželka/manžel alebo vyživované dieťa. [1]

3.5.1 Príjmy nezahrňujúce sa do predmetu dane

Prvou oblasťou, ktorá sa vymyká spod zdanenia je cestovné. Cestovné náhrady, ktoré poskytuje zamestnávateľ svojmu zamestnancovi do určitej výšky stanovenej podľa zákona sa tento príjem zamestnanca nepovažuje za príjem zo závislej činnosti a tým pádom nie je pre toho zamestnanca základom dane. Ak by však zamestnávateľ hradil cestovné nad rámec stanovený zákonom tak táto suma sa považuje za príjem pre zamestnanca a musí sa zdaňovať. [1]

Pri tuzemskej pracovnej ceste náleží zamestnancovi stravné za každých 5 - 12 hodín vrátane 4,20 €. Pri trvaní cesty nad 12 - 18 hodín vrátane je to 6,30 € a nad 18 hodín 9,80 €. V prípade, že je zamestnancovi poskytnutá bezplatne strava tak zamestnávateľ stravné nehradí a ak je mu poskytnutá len čiastočne tak sa hodnota stravného kráti, a to raňajky o 25 %, obed o 40 % a večera o 35 % pri pracovnej ceste nad 18 hodín. Ďalej sa jedná o náhradu cestovných výdajov, výdavky na ubytovanie a tieto výdavky musia byť zdokladované.

Pri zahraničnej pracovnej ceste náleží zamestnancovi náhrada ubytovania, cestovného, vreckové a poistene liečebných nákladov v zahraničí. Náhrady za stravu sú vo výške 25 % zo základnej sadzby v prípade, že cesta trvá do 6 hodín vrátane. Pri ceste od 6 - 12 hodín vrátane je to čiastka 50 % zo základnej sadzby a nad 12 hodín 100 % základnej sadzby. V prípade, že mu je strava poskytnutá bezplatne sa hodnoty stravného krátia o 25 % raňajky, 40 % obed a 35 % večera pri ceste nad 12 hodín. [15]

Za predmet sa nepovažuje nepeňažité plnenie poskytnuté v hodnote osobných ochranných pracovných prostriedkov, v hodnote pracovného oblečenia (napr. montérky, pracovná obuv), osobné hygienické prostriedky a taktiež prostriedky na udržiavanie odevov alebo aj hodnota, ktorú zamestnávateľ poskytne zamestnancovi na ich údržbu. Náhrada daná zamestnancovi za to, že použil vlastné náradie, zariadenie a rôzne predmety potrebné k výkonu práce.

Suma, ktorú dostal ako preddavok zamestnanec aby ju v mene zamestnávateľa vynaložil, ale aj suma, ktorou zamestnanec vypláca preukázateľné výdaje zamestnávateľa a vynaložil ich zamestnanec zo svojho akoby to urobil zamestnávateľ.

Hodnota, ktorá je v poskytovaných rekondičných, rehabilitačných pobytov. Tiež hodnota preventívnej zdravotnej starostlivosti a tiež hodnota kondičných rehabilitácií. [1]

3.5.2 Príjmy zo závislej činnosti od dane oslobodené

Charakterizujú príjmy typické pre zamestnanca, avšak od toho aby sa z nich daň platila sa oslobodujú.

Prvá oblasť oslobodenia patrí vzdelaniu. Od dane sa oslobodzuje suma, ktorú zamestnávateľ vynaložil na doškoľovanie zamestnanca. Doškoľovanie musí súvisieť s typom podnikania. Druhy doškoľovania sú školenie, vzdelávanie alebo rekvalifikácia. Jedná sa o napr. vyškolenie zamestnanca pre nejaký nový druh práce, zvýšenie zamestnancovej spôsobilosti. Pod doškoľovanie nespadá stredoškolské, pomaturitné a vysokoškolské vzdelávanie, pretože sa zvyšuje kvalifikácia v rámci vzdelávacieho systému. Takže sumu, ktorú vynaloží v takomto prípade zamestnávateľ sa považuje za zdaniteľný príjem zamestnanca.

S výkonom práce súvisí aj stravovanie zamestnancov, a preto sa od dane oslobodzuje hodnota stravy, ktorá je zamestnancovi poskytovaná na pracovisku alebo v rámci stravovania, ktoré zabezpečuje iná firma. K oslobodeniu sa radí hodnota poskytnutá zamestnancovi na stravovanie v prípade, že mu nevyhovuje ani jedná z poskytovaných možností. Treba mať k tomu lekárske potvrdenie (napr. celiatici, cukrovkári). Kebyže nemá zamestnanec doložené lekárske potvrdenie tak sa hodnota príjmu ráta k zdaniteľnej časti. K strave neodmysliteľne patria aj nealkoholické nápoje, ktorých hodnota sa od dane taktiež oslobodzuje. Zamestnávateľ ma povinnosť zabezpečiť pitný režim, ak to vyžaduje ochrana ich zdravia a života.

Či už má zamestnávateľ vo vlastníctve alebo len v prenájme rekreačné, zdravotné, vzdelávacie, predškolské, telovýchovné alebo športové zariadenia a poskytne ich svojmu zamestnancovi a jeho manželke/manželovi a vyživovanému dieťaťu použitie sa od dane oslobodzuje. Napríklad sa firma na základe zmluvy dohodne s nejakým fitcentrom, že vo štvrtky budú toto fitcentrum využívať zamestnanci firmy. Za prevádzku a používanie platí zamestnávateľ.

Príjem zo závislej činnosti, ktorý plynie zamestnancovi a tento zamestnanec má trvalý pobyt v zahraničí a v rámci výkonu tejto práce, sa na území SR 12 po sebe idúcich kalendárnych mesiacov nezdrží v úhrne viac než 183 dní sa od dane oslobodzuje.

Hodnota podielu na zisku (obchodná spoločnosť, družstvo) poskytnutá zamestnancovi bez toho aby bol účastný na základnom imaní.

Nepeňažité plnenie v podobe produktov vlastnej výroby poskytnuté od zamestnávateľa, ktorý vykonáva poľnohospodársku činnosť. Oslobodenie je iba v úhrne do výšky 200 eur ročne od všetkých zamestnávateľov a ak by náhodou sa prekročila táto suma, tak sa do základu dane zahrnie len hodnota nad 200 eur.

Do príjmov zo závislej činnosti, ktoré sa od dane oslobodzujú patria poistné na verejné zdravotné poistenie, poistenie na sociálne poistenie, poistné na sociálne zabezpečenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré je povinný platiť zamestnávateľ. [1]

3.6 Sociálne a zdravotné poistenie v podmienkach Slovenskej republiky

Odvody predstavujú nezanedbateľnú časť nákladov zamestnávateľa a taktiež ovplyvňujú čistú mzdu zamestnanca.

V rámci tejto bakalárskej práce sa budú riešiť odvody poistného za zamestnanca, ktoré si buď platí sám alebo ich platí zamestnávateľ.

Pre obe je stanovený minimálny vymeriavací základ 380 eur a maximálny 4 120 eur.

3.6.1 Sociálne poistenie

Súčasťou sociálneho poistenia je nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie (starobné, invalidné), úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Z nemocenského poistenia vyplácajú nemocenské, ošetrovné, vyrovnávaciu dávku a materské dávky. Z dôchodkového ak sa jedná o starobný dôchodok, tak sú to starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, vdovský a vdovecký, sirotsky dôchodok. Z invalidného dôchodku vyplácajú invalidný dôchodok, tiež vdovský, vdovecký a sirotsky. U garančného poistenia je to dávka garančného poistenia a u poistenia v nezamestnanosti je to dávka v nezamestnanosti. Z úrazového poistenia poskytujú náhradu nákladov spojených s pohrebom, náhradu nákladov spojenú s liečbou, jednorazové odškodnenie, jednorazové vyrovnanie, úrazový príplatok a renta, pozostalostná úrazová renta, náhrada za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, pracovná rehabilitácia a rekvalifikácia.

Zamestnanec je fyzická osoba v právnom vzťahu (dohoda o brigádnickej práci študentov, dohoda o vykonaní práce alebo o pracovnej činnosti - musí byť poberateľom invalidného, starobného a výsluhového dôchodku, v pracovnom pomere, štátnozamestnaneckom pomere).

Zamestnávateľ je buď fyzická, alebo právnická osoba, ktorá musí poskytovať zamestnancom príjem. Fyzická osoba má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt a právnická osoba má sídlo na území Slovenskej republiky alebo aspoň jej organizačná zložka.

Odvody do sociálnej poisťovne, ktoré si platí zamestnanec sám sú vo výške 9,40 %. Z toho 4 % na starobné poistenie, 3 % na invalidné poistenie, nemocenské je vo výške 1,40 % a 1 % na poistenie v nezamestnanosti.

Odvody do sociálnej poisťovne, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca sú vo výške 25,20 %. Z toho 14 % ide na starobné poistenie, 3 % na invalidné poistenie, 4,75 % tvorí rezervný fond solidarity (predstavuje súčasť dôchodkového sporenia), na nemocenské ide 1,40 %, 0,80 % na úrazové poistenie, na poistenie v nezamestnanosti 1 % a garančné poistenie je 0,25 %.

Vychádza sa z príjmov zo závislej činnosti. [17]

3.6.2 Zdravotné poistenie

Platením zdravotného poistenia je poskytnutá zdravotná starostlivosť občanom.

Povinný platiť je zamestnanec a zamestnávateľ. Zamestnanec je fyzická osoba, ktorá vykonáva závislú činnosť, z ktorej má nárok na príjem. Zamestnávateľ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá má buď prechodný, alebo trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v prípade právnickej osoby má sídlo na území Slovenskej republiky alebo aspoň jeho organizačná zložka.

Sadzba poistného u zamestnanca je vo výške 4 % z vymeriavacieho základu. Vymeriavací základ je plnenie, ktoré poskytne zamestnávateľ. Ak by sa jednalo o osobu so zdravotným postihnutím je poistné 2 %.

Zamestnávateľ platí 10 % z vymeriavacieho základu. V prípade, že zamestnáva osoby so zdravotným postihnutím, predstavuje poistné za tieto osoby 5 %. Vymeriavací základ sa vyvíja od vymeriavacieho základu jeho zamestnanca.

Zaokrúhlenie vymeriavacieho základu je na najbližší eurocent nadol. [19]

Od 1.1. 2015 sa dostala v platnosť odčítateľná položka v zdravotných odvodov a hlavne sa dotýka ľudí s nízkymi príjmami. Dochádza k znižovaniu základu, z ktorého sa počítajú preddavky na zdravotné poistenie. Túto položku si môžu uplatniť zamestnanci,

ktorých príjem z pracovného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru, služobného pomeru alebo obdobného pomeru je nižší než 570 eur. Uplatniť si ju môžu buď mesačne alebo až v ročnom zúčtovaní.

Zamestnanec, ktorý má nárok na odpočítateľnú položku podá žiadosť do 8 dní od vzniku pracovného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru, služobného pomeru alebo obdobného pomeru. U zamestnancov, ktorí k 1.1. 2015 boli v jednom z týchto pomerov boli povinný nárok po prvýkrát oznámiť do 25.1. 2015.

Mesačne uplatnenie je vo výške, ktorá sa rovná zarobenej sume v prípade, že zamestnanec zarobil sumu nižšiu než 380 eur. Pri zárobku rovnom minimálnej mzde je odpočítateľná položka rovná 380 eurám. Ak je zárobok nad 380 eur ale zároveň nižší než 570 eur sa odpočítateľná položka zistí ako:

$$\text{odpočítateľná položka} = 380 \text{ eur} - 2 \cdot (\text{mesačná mzda} - 380 \text{ eur}) \quad (3.20)$$

V prípade, že zamestnanec dosiahne príjem vyšší než je 570 eur je odpočítateľná položka rovná nule.

Ak zamestnanec nebol zamestnancom počas celého kalendárneho mesiaca tak sa výška položky vypočíta podľa odpracovaných dní.

Pri ročnom zúčtovaní sa mesačne čiastky vynásobia 12 a platia rovnaké pravidla. [12]

Príklad číslo 3:

Zamestnanec pracoval u jedného zamestnávateľa a za mesiac január 2015 mal príjem vo výške 400 eur. Do 25.1. 2015 stihol podať žiadosť na uplatnenie odpočítateľnej položky.

HM	400 eur
OP	$380 - 2 \cdot (400 - 380) = 300 \text{ eur}$
Vymeriavací základ pre ZP	$400 - 300 = 100 \text{ eur}$
ZP	$100 \cdot 4 \% = 4 \text{ eura}$
SP	$400 \cdot 9,4 \% = 37,60 \text{ eur}$
ČZD	358,40 eur
Nezdaniteľná časť - daňovník	316,94 eur
ZD pred daňou	41,46 eur
Daň	7,87 eur
ČM	350,53 eur

Príklad číslo 4:

Zamestnanec XYZ pracoval u jedného zamestnávateľa a za mesiac január 2015 mal príjem 400 eur. Avšak si nepodal žiadosť na uplatnenie odpočítateľnej položky.

HM	400 eur
ZP	$400 \cdot 0,04 = 16$ eur
SP	$400 \cdot 0,094 = 37,60$ eur
ČZD	346,40 eur
Nezdaniteľná časť - daňovník	316,94 eur
ZD pred daňou	29,46 eur
Daň	5,59 eur
ČM	340,81 eur

4 Analýza možnosti optimalizácie daňovej povinnosti

Pod pojmom daňovej optimalizácie sa rozumie používanie všetkých možností, ktoré sú zákonom dovolené k tomu, aby bol základ dane čo najnižší.

Daňová povinnosť ovplyvňuje nespočetne množstvo ľudí. V tejto časti sa poukáže na to ako daň ovplyvňuje príjem zo závislej činnosti.

4.1 Minimálna mzda v Slovenskej republike

Minimálna mzda od 1.1. 2015 je vo výške 380 eur oproti roku 2014 je to o 28 eur viac.

4.1.1 Slovenský zamestnanec

Pre firmu KOMPLEX s.r.o. pracuje pán Jantošovič a jeho príjem za mesiac január je vo výške minimálnej mzdy 380 eur. Podal si do konca januára písomne vyhlásenie. Nestihol si zažiadať o uplatnenie odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie. Je slobodný a bezdetný.

Zamestnanec:

HM	380 eur
ZP	$380 \cdot 0,04 = 15,20$ eur
SP	$380 \cdot 0,094 = 35,72$ eur
ČZD	329,08 eur
Nezdaniteľná časť - daňovník	316,94 eur
ZD	12,14 eur
Daň (záloha na daň)	$12,14 \cdot 0,19 = 2,30$ eur
ČM	326,78 eur

Zamestnávateľ:

SP	$25,20 \% \text{ z } 380 = 95,76$ eur
ZP	$10 \% \text{ z } 380 = 38$ eur
SHM	$380 + 95,76 + 38 = 513,76$ eur

Čistá mzda sa vypočítala z príjmu, ktorý mal zamestnanec za mesiac január. Z tejto sumy sa mu vypočítali povinné odvody do sociálnej poisťovne a na zdravotné poistenie, ktoré si je povinný platiť sám zamestnanec vo výške 4 % a 9,4 %. Z 9,4 % sa hradí nemocenské vo výške 1,4 % čo činilo 5,32 eur, 1 % čiže 3,80 eur zo mzdy šlo na poistenie v nezamestnanosti,

3 % z hrubej mzdy si zamestnanec platil invalidné poistenie čo bolo 11,40 eur a 4 % si zamestnanec hradil starobné poistenie v sume 15,20 eur.

Tým, že má podľa zákona o daniach z príjmu podpísane vyhlásenie u zamestnávateľa má nárok na uplatnenie nezdaniteľnej časti na daňovníka. Táto čiastka vo výške 316,94 eur sa mu odpočíta od základu dane, z ktorého sa počíta daň. Tento pán je slobodný a bezdetný čiže nemá nárok na iné nezdaniteľné časti.

Po odpočítaní vznikne základ dane, z ktorého sa vypočítala daň vo výške 19 %. Čistá mzda zamestnanca sa stanovila ako rozdiel hrubej mzdy, sociálneho poistenia, zdravotného poistenia hradeného zamestnancom a dane.

K zúčtovaniu mzdy patria aj odvody sociálneho a zdravotného poistenia, ktoré je povinný odviesť zamestnávateľ za zamestnanca. Z toho sa dá stanoviť celková cena práce alebo super hrubá mzda, ktorá sa vypočíta ako hrubá mzda zvýšená o odvody, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca. To dáva zamestnávateľovi informácie o tom, koľko ho daný zamestnanec „stojí“. Zamestnávateľ za zamestnanca uhradil zdravotné poistenie vo výške 38 eur a sociálne poistenie vo výške 95,76 eur, z ktorého hradil zamestnancovi starobné poistenie v čiastke 53,20 eur, invalidné poistenie vo výške 11,40 eur, do rezervného fondu solidarity šlo 18,05 eur, nemocenské poistenie stalo zamestnávateľa 5,32 eur, úrazové poistenie hradil vo výške 3,04 eur, poistenie v nezamestnanosti ho vyšlo na 3,80 eur a do garančného poistenia zaplatil 0,95 eur.

V prípade, žeby si zamestnanec dal žiadosť o uplatnenie odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie, by jeho mzda bola vyššia o 12,22 eur, k výpočtu tejto čiastky sa využil vzorec (3.20). Mzda zamestnanca bola vo výške minimálnej mzdy. V prípade dosiahnutia minimálnej mzdy je odpočítateľná položka v čiastke 380 eur. Tým pádom sa základ pre výpočet zdravotného poistenia zníži o 380 eur a dosiahne hodnotu 0. Zamestnanec by si neplatil zdravotné poistenie.

Vyjadrenie skutočnej výšky daňového zaťaženia na príjme dokáže ukázať efektívna sadzba dane. Pretože skutočná výška dane sa líši od zákonných sadzieb, čo spôsobujú hlavne zľavy na daní, nezdaniteľné časti základu dane. V danej krajine je zavedená rovnaká sadzba dane, ktorá sa vďaka tejto efektívnej sadzbe sa sadzba dane miestami správa ako progresívna sadzba. Čiže sa ako keby zvyšuje so základom dane.[10] K výpočtu sa využíva vzorec:

$$\text{efektívna sadzba dane} = \frac{\text{daňová povinnosť}}{\text{hrubý príjem}} \cdot 100 \quad (4.1)$$

V tomto modelovom príklade si poplatník uplatňuje jedinú úľavu a to nezdaniteľné minimum 316,94 eur. Táto suma mu znižuje základ dane pre výpočet výslednej dane a to spôsobuje, že skutočne zaplatená daň nie je podobná sadzbe danej zákonom. Skutočná výška sa zistí:

$$ESD = \frac{2,30}{380} \cdot 100 = 0,61 \% \quad (4.2)$$

Tento poplatník zaplatil zo svojej hrubej mzdy celkovo na daň len 0,61 % z celkovej čiastky, čo je dosť veľký rozdiel oproti 19 % sadzbe stanovenej zákonom.

4.1.2 Český zamestnanec

Pani Viera pracuje na základe hlavného pracovného pomeru v krajčírskej výrobe, kde sa zameriavajú na výrobu poľovníckeho oblečenia. Táto pani pracuje ako pomocná sila, prišívava gombíky, podáva látky atď. Jej príjem za január činil 10 368,30 Kč. So zamestnávateľom má podpísané daňové prehlásenie. Má manžela, ktorého vlastný príjem je 89 200 Kč ročne. Nemajú žiadne deti.

Zamestnanec:

HM	10 368,30 Kč
SHM	$10\,368,30 + 2\,593 + 934 = 13\,895,30 \doteq 13\,900$
ZP	$10\,368,30 \cdot 0,045 = 467 \text{ Kč}$
SP	$10\,368,30 \cdot 0,065 = 674 \text{ Kč}$
ZD pred zľavou	$13\,900 \cdot 0,15 = 2\,085 \text{ Kč}$
Zľava na poplatníka	2 070 Kč
Daň po zľave	15 Kč
ČM	9 212,30 Kč

Zamestnávateľ:

SP	$25 \% \text{ z } 10\,368,30 = 2\,593 \text{ Kč}$
ZP	$9 \% \text{ z } 10\,368,30 = 934 \text{ Kč}$

K výpočtu čistej mzdy sa vychádzalo z hrubej mzdy získanej za január. Z tejto sumy sa vypočítali odvody na sociálne a zdravotné poistenie vo výške 4,5 % a 6,5 %.

Pre stanovenie základu dane sa musela stanoviť super hrubá mzda čiže celková cena práce. Vypočítali sa jednotlivé čiastky sociálneho a zdravotného poistenia, ktoré hradí zamestnávateľ. Zdravotné poistenie činilo 934 Kč a sociálne bolo vo výške 2 593 Kč. Zo sociálneho hradil zamestnávateľ 2,3 % na nemocenské poistenie čo za január tvorilo 238,56 Kč, do dôchodkového poistenia platil zamestnávateľ 2 229,98 Kč a na štátnu politiku zamestnanosti šlo 124,46 Kč.

Super hrubá mzda je hrubá mzda navýšená o sociálne a zdravotné poistenie hradené zamestnávateľom. Zaokrúhľuje sa na celé sto koruny nahor. Z tejto čiastky sa vypočíta základ dane pred uplatnením zliav. Zo super hrubej mzdy sa vypočítalo 15 %.

Táto pani má u zamestnávateľa podpísané daňové prehlásenie uplatňuje si zľavu na poplatníka. Zľavu vo výške 2 070 Kč sa odpočítala od základu dane, a keďže nemá dieťa a manželov vlastný príjem je za rok viac než 68 000 Kč nemá nárok na inú zľavu.

Po odpočítaní zľavy sa získala daň. Stanovenie čistej mzdy sa získalo odčítaním sociálneho, zdravotného poistenia a dane od hrubej mzdy.

Aj u českého zamestnanca sa v modelom príklade uplatňovala len základné zľava na poplatníka a vyšla mu konečná daň vo výške 15 Kč. Skutočná výška zdanenia bola však 0,14 % a nie zákonom stanovená sadzba 15 %. Len nepatrná čiastka z celej mzdy bola odvedená na daň.

4.2 Minimálna mzda v Českej republike

Pre rok 2015 je stanovená vo výške 9 200 Kč.

4.2.1 Český zamestnanec

Zamestnanec pracuje na základe pracovnej zmluvy, v ktorej ma stanovú mesačnú mzdu vo výške minimálnej mzdy 9 200 Kč. Podpísal prehlásenie u zamestnávateľa. Je bezdetný a slobodný.

Zamestnanec:

HM	9 200 Kč
SHM	$9\,200 + 2\,300 + 828 = 12\,328 \doteq 12\,400$
ZP	$9\,200 \cdot 0,045 = 414 \text{ Kč}$
SP	$9\,200 \cdot 0,065 = 598 \text{ Kč}$
ZD pred zľavou	$12\,400 \cdot 0,15 = 1\,860 \text{ Kč}$

Zľava na poplatníka	2 070 Kč
Daň	0 Kč
ČM	8 188 Kč

Zamestnávateľ:

SP	25 % z 9 200 Kč = 2 300 Kč
ZP	9 % z 9 200 Kč = 828 Kč

V tomto prípade je zamestnanec, ktorého mesačná mzda bola na úrovni minimálnej mzdy v Českej republike. Jeho čistá mzda sa získala po odčítaní povinného poistenia a dane. Daň sa znižovala o zľavu na poplatníka a to spôsobilo, že za daný mesiac neplatil vo výsledku žiadnu daň.

Taktiež bola povinnosť zamestnávateľa uhradiť za zamestnanca poistné a to činilo 2 300 Kč na sociálne poistenie a 828 Kč na zdravotné poistenie. V úhrnu stal tento zamestnanec zamestnávateľom 12 328 Kč.

Ako už bola vyššie spomínaná efektívna daňová sadzba, ktorá ukáže vo výsledku, koľko daný zamestnanec zaplatil skutočnú sadzbu dane, tak v tomto prípade to bolo 0 %. Pretože neplatil žiadnu daň, čo spôsobila úľava na daní a tiež to, že daň sa počíta zo super hrubej mzdy.

4.2.2 Slovenský zamestnanec

Tento zamestnanec má stály príjem avšak pracuje len na základe dohody o pracovnej činnosti. Z tejto dohody mu vyplýva príjem v čiastke 337,18 eur. Uplatňuje si nezdaniiteľné minimum. Keďže je slobodný a bezdetný nemá nárok na iné nezdaniiteľné časti.

Zamestnanec:

HM	337,18 eur
ZP	13,48 eur
SP	31,69 eur
ČZD	292,01 eur
Nezdaniiteľná časť - daňovník	316,94 eur
ZD	0 eur
Daň	0 eur
ČM	292,01 Eur

Zamestnávateľ:

ZP	10 % z 337,18 = 33,71 eur
SP	25,2 % z 337,18 = 84,97 eur
SHM	33,71 + 84,97 + 337,18 = 455,86 eur

V prepočte minimálna mzda Českej republiky na eura je 337,18 (kurz z dňa 11.3. 2015 1 EUR = 27,285 Kč). Čo je na Slovensku nižšie než minimálna mzda. Každý zamestnávateľ by mal zabezpečiť svojmu zamestnancovi aspoň minimálnu mzdu. Iné je ak pracuje na základe nejakej dohody.

A v tomto prípade sa jedná o zamestnanca pracujúceho na základe dohody. Uplatnil si nezdaniteľnú časť, ktorá spôsobila, že jeho výsledná daň bola 0. Tým sa aj efektívna sadzba dane stáva 0 %.

Odviedol si povinné poistné a aj zamestnávateľ odviedol povinné sociálne a zdravotné poistenie.

4.3 Príjem rovný dvojnásobku minimálnej mzdy na Slovensku

Dvaja zamestnanci pracujú vo firme, ktorá má pobočky na území Slovenskej republiky ale aj na území Českej republiky. Títo zamestnanci podpísali prehlásenie a vyhlásenie u svojho zamestnávateľa. Ich mesačný príjem je vo výške 760 eur/20 736,60 Kč. Pán Milan pracuje v českej pobočke. Má manželku, ktorá má vlastný príjem vyšší než 68 000 Kč a spolu vychovávajú 3 školopovinné deti. Pán Miroslav pracuje pre slovenskú pobočku. Jeho manželka pracuje. Spoločne vychovávajú tiež 3 deti a žijú s ním v jednej domácnosti. Obidvaja dostali 10.2. mzdu za január.

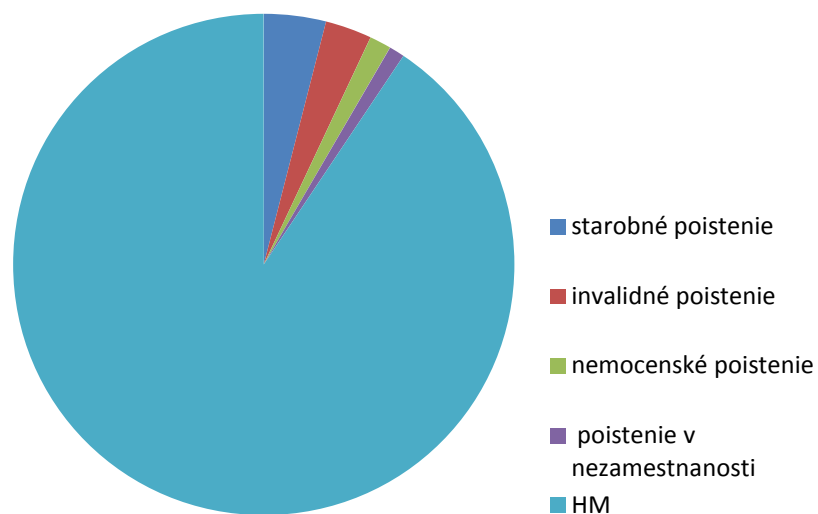
Zamestnanec pán Miroslav:

HM	760 eur
ZP	30,40 eur
SP	71,44 eur
ČZD	658,16 eur
Nezdaniteľná časť	316,94 eur
ZD	341,22 eur

Daň	64,83 eur
Daňový bonus	$3 \cdot 21,41 = 64,23$ eur
Daň výsledná	0,60 eur
ČM	657,56 eur
Zamestnávateľ:	
ZP	$10 \% \text{ z } 760 = 76$ eur
SP	$25,2 \% \text{ z } 760 = 191,52$ eur
SHM	$760 + 76 + 191,52 = 1\,027,52$ eur

V tomto prípade sa čistá mzda počítala obdobným spôsobom ako u príkladoch vyššie, avšak tento zamestnanec už nemal nárok na odpočítateľnú položku čo sa týkala zdravotného poistenia, pretože jeho mzda bola vyššia než 570 eur. Takže si musel platiť zdravotné poistenie v plnej výške.

Graf 4.1 Sociálne poistenie platené zamestnancom v SR

zdroj: vlastné spracovanie

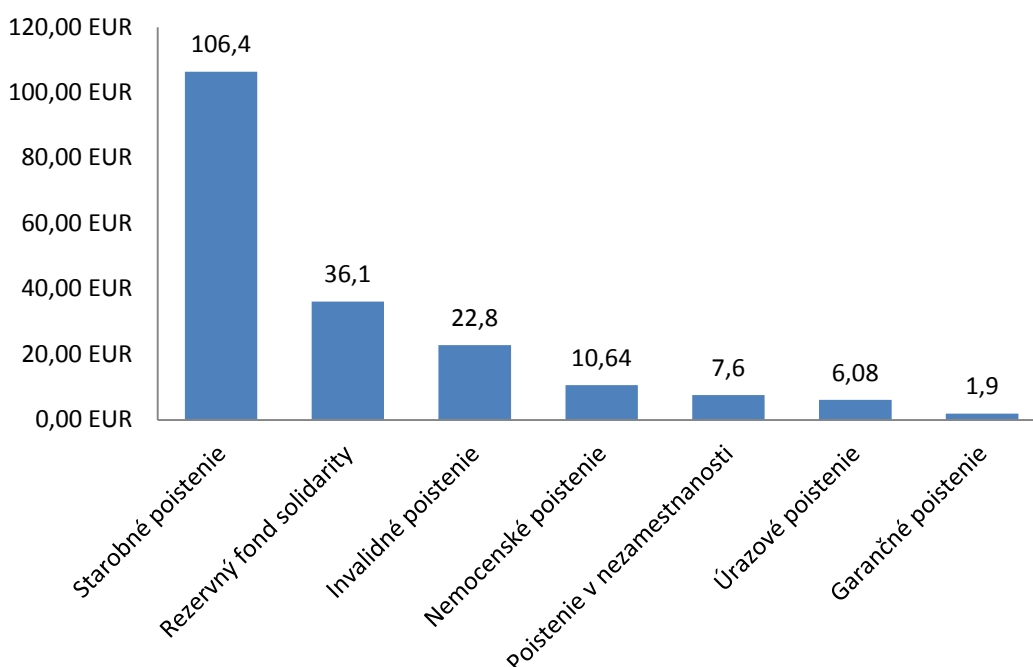
V grafe 4.1 sa dá vidieť sociálne poistenie, ktoré si hradil zamestnanec sám a akú časť mu to vzalo zo mzdy. Dokopy si hradil poistné vo výške 71,44 eur. Najväčšiu časť tvorilo starobné poistenie, ktoré predstavovalo takmer polovicu celej sumy sociálneho poistenia. Táto čiastka bola vo výške 30,40 eur. Druhou čiastkou bolo invalidné poistenie. To "vzalo" druhú najväčšiu oblasť. Tvorilo takmer jednu tretinu celej sumy a platil si ho v čiastke 22,80 eur.

Nemocenské poistenie a poistenie v nezamestnanosti tvorili skoro také isté čiastky. Nemocenské si hradil 10,64 eur a poistenie v nezamestnanosti mal vo výške 7,60 eur.

Základ pre výpočet dane sa dosiahol odpočítaním zdravotného a sociálneho poistenia, nezdaniteľnej časti od hrubej mzdy. Daň u tohto zamestnanca bola 19 %. Tým, že tento zamestnanec má 3 deti sa jeho čistá mzda navýšila o daňový bonus. O celkovú čiastku 64,23 eur.

Zamestnávateľovi vznikla povinnosť odviesť sociálne a zdravotné poistenie za svojho zamestnanca. Zdravotné poistenie hradí vo výške 10 % z hrubej mzdy. Za tento mesiac to činilo 76 eur.

Graf 4.2 Sociálne poistenie platené zamestnávateľom v SR

zdroj: vlastné spracovanie

V tomto grafe 4.2 sa dajú vidieť čiastky jednotlivých častí sociálneho poistenia. Od čiastky, ktorá je platená za zamestnanca v najvyššej sume, až po tú najmenšiu sumu.

Starobné poistenie tvorilo najväčšiu sumu, ktorú musel zamestnávateľ zaplatiť. Bolo to viac než polovica celkovej sumy sociálneho poistenia. Ďalej musel uhradiť rezervný fond solidarity vo výške 36,10 eur, invalidné poistenie v sume 22,80 eur, nemocenské poistenie v čiastke 10,64 eur, poistenie v nezamestnanosti 7,60 eur, úrazové a garančné poistenie. Jedno v sume 6,08 eur a druhé v čiastke 1,90 eur.

Aby zamestnávateľ zistil koľko ho daný zamestnanec stal. Vypočítala sa celková cena práce alebo tzv. super hrubá mzda. A zistilo sa, že za daný mesiac stal zamestnanec zamestnávateľ a 1 027,52 eur.

Tento zamestnanec odviedol na daň 0,60 eur. Avšak v skutočnosti to netvorí 19 %. Pre zistenie v akej sadzbe odviedol zamestnanec štátu daň sa využila efektívna sadzba dane a jej vzorec.

$$ESD = \frac{0,60}{760} \cdot 100 = 0,08 \% \quad (4.3)$$

Takže v skutočnosti odviedol daň na základe sadzby 0,08 %. Pretože si okrem nezdaniteľnej časti na daňovníka uplatňoval za tento mesiac aj daňový bonus na deti, ktorý znížil výslednú daň avšak nespôsobil, žeby mu mzda bola navýšená o daňový bonus.

Zamestnanec pán Milan:

HM	20 736,60 Kč
SHM	27 787,044 \doteq 27 800 Kč
ZP	934 Kč
SP	1 348 Kč
Daň pred zľavou	4 170 Kč
Zľava na poplatníka	2 070 Kč
Daň	2 100 Kč
Daňové zvýhodnenie na detí	1 117 + 1 317 + 1 417 = 3 851 Kč
Daňový bonus	1 751 Kč
ČM	20 205,60 Kč

Zamestnávateľ:

ZP	9 % z 20 736,60 = 1 867 Kč
SP	25 % z 20 736,60 = 5 185 Kč

Tomuto zamestnancovi sa čistá mzda vypočítala v hrubej mzdy, ktorú mal vo výške 20 736,60 Kč.

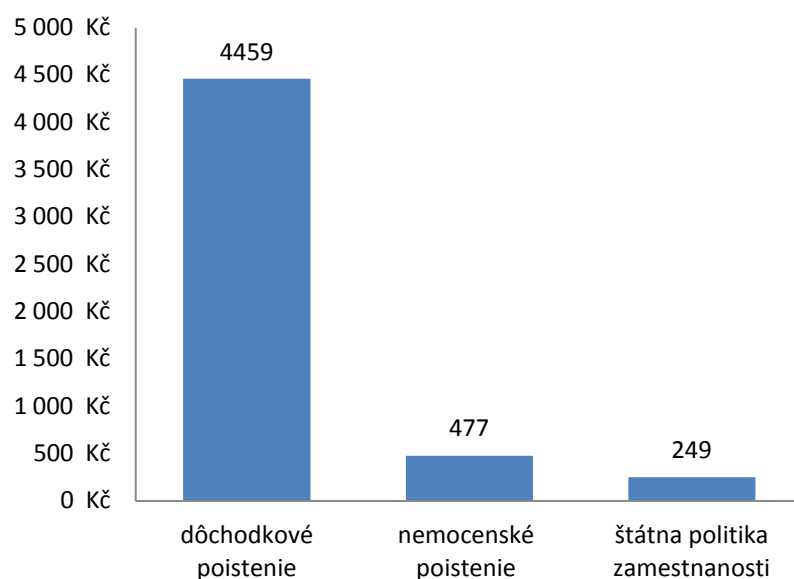
Stanovili sa jednotlivé čiastky sociálneho a zdravotného poistenia, ktoré si musel zaplatiť sám. Tým, že mal podpísané prehlásenie mu bola uplatnená zľava na poplatníka,

ktorá mu znížila daň a k zníženiu prispelo aj to, že má 3 deti. Uplatnil si daňové zvýhodnenie na tieto 3 deti a to spôsobilo, že vo výsledku neplatil žiadnu daň a bol mu vrátený daňový bonus v sume 1 751 Kč, ktorý mu navýšil čistú mzdu.

Jeho manželka má vlastný príjem vyšší než je zákonom stanovená čiastka 68 000 Kč, a preto si neuplatňuje na manželku žiadnu zľavu. V prípade, žeby spĺňala predpoklady na získanie zľavy pre poplatníka, dalo by sa to uplatniť jedine až v ročnom zúčtovaní.

Zamestnávateľ odvádzal za zamestnanca zdravotné poistenie vo výške 1 867 Kč.

Graf 4.3 Sociálne poistenie platené zamestnávateľom v ČR

zdroj: vlastné spracovanie

V grafe 4.3 sú čiastky sociálneho poistenia hradeného zamestnávateľom za svojho zamestnanca zoradené od najväčšej čiastky. Do dôchodkového poistenia musel zamestnávateľ odvieť 4 459 Kč, čo tvorilo takmer celú čiastku, ktorú platil za zamestnanca v sociálnom poistení. Nemocenské poistenie odviezol vo výške 477 Kč a na štátnu politiku zamestnanosti šlo 249 Kč. Celkovo tento zamestnanec za mesiac január stal zamestnávateľom približne 27 788 Kč.

Efektívna sadzba dane v tomto modelovom príklade u zamestnanca, ktorý si uplatnil zľavu na poplatníka ale taktiež mal 3 deti a uplatňoval aj daňové zvýhodnenie na deti bola záporná. Tomuto zamestnancovi za daný mesiac nevyšlo platiť daň ale bol mu vrátený daňový bonus v sume 1 751 Kč. Tým sa efektívna sadzba dane dostala do záporu a činila

hodnotu -8,44 %. Túto hodnotu sme získali pomocou vzorca (4.1).

4.4 Jedenásť násobok minimálnej mzdy v Českej republike

Na pozícii IT špecialistu pracujú dvaja páni. Jeden pracuje v pobočke v Prahe a druhý v pobočke v Bratislave. Ich práca im zaberá mnoho času, a preto nemajú deti a sú slobodní. Ich mesačný príjem na základe zmluvy je vo výške 3 709 eur/101 200 Kč. Obaja sú zamestnanci. Nepracujú na základe živnostenského oprávnenia a majú podpísane prehlásenie a vyhlásenie u svojho zamestnávateľa.

IT špecialista Bratislava:

HM	3 709 eur
ZP	148,36 eur
SP	348,64 eur
ČZD	3 212 eur
Nezdaniteľné minimum	0 eur
ZD	3 212 eur
Daň	627,88 eur
ČM	2 584,12 eur

Zamestnávateľ:

ZP	10 % z 3 709 = 370,90 eur
SP	25,2 % z 3 709 = 934,65 eur
SHM	370,90 + 934,65 + 3 709 = 5 014,55 eur

Slovenský zamestnanec vykazoval nadmerný príjem za daný mesiac. Jeho čistá mzda sa počítala obdobným spôsobom. Z hrubej mzdy sa stanovili jednotlivé sadzby zdravotného poistenia a sociálneho poistenia. Zdravotné poistenie si hradil vo výške 148,36 eur. Tým, že jeho príjem je dosť nadpriemerný nemal nárok na odpočítateľnú položku zdravotného poistenia. Sociálne poistenie dohromady tvorilo 348,64 eur. Z tohto sociálneho poistenia si hradil nemocenské vo výške 51,92 eur, starobné poistenie v sume 148,36 eur, invalidné poistenie v čiastke 111,27 eur a poistenie v nezamestnanosti tvorilo 37,09 eur.

U zamestnávateľa mal podpísané vyhlásenie na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka, avšak jeho príjem prekračoval základ dane 19 809 eur na rok. Jeho základ

dane za rok je $[(12 \cdot 3\,709) - (12 \cdot 148,36) - (12 \cdot 348,64)] = 38\,544$ eur. K stanoveniu nezdaniteľnej čiastky sa vychádzalo zo vzorca $8\,755,578 - (38\,544/4) = -880,42$ eur, a preto bola jeho nezdaniteľná čiastka v hodnote 0 eur.

Tab.4.4 Výpočet dane

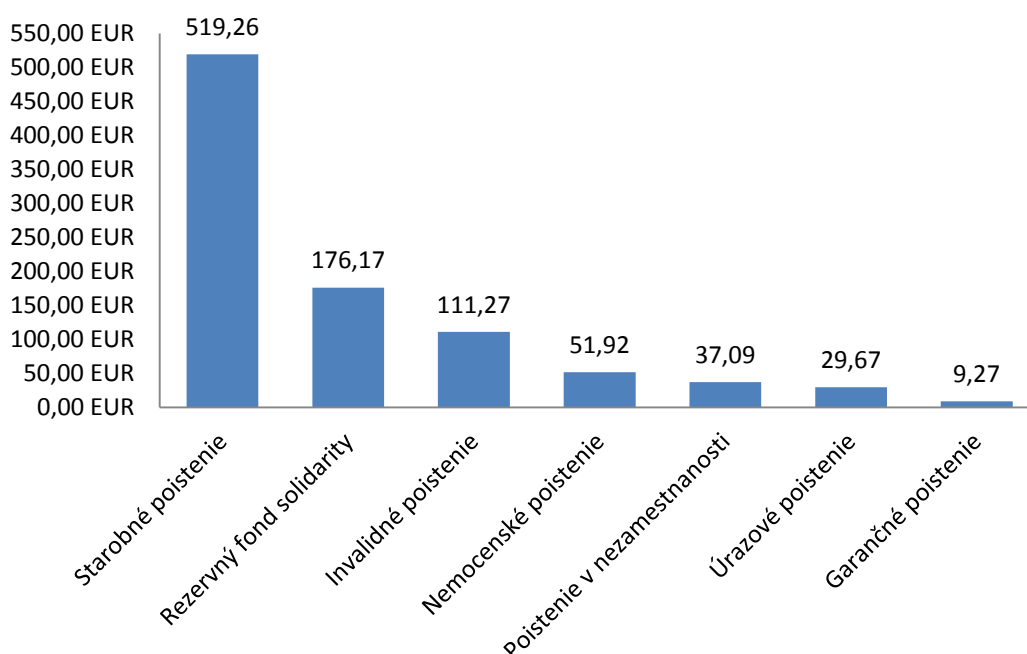
ZD	Výpočet	Výsledná daň
3 212 €	19 % z 2 918,52 € = 554,21 €	554,21 + 73,37 = 627,88 €
	25 % z 293,48 € = 73,37 €	
	(3 212 - 2918,52) = 293,48 €	

zdroj: vlastné spracovanie

V Tab. 4.4 sa dá vidieť výpočet dane pre slovenského pracovníka. V konečnom dôsledku zaplatil na dani 627,88 eur. Výpočet vychádzal z Tab. 3.4. Čistá mzda stanovila odčítaním od hrubej mzdy sociálne a zdravotné poistenie a daň.

Aj v tomto prípade zamestnávateľ odvádzal za svojho zamestnanca sociálne a zdravotné poistenie. Do zdravotného poistenia uhradil 370,90 eur.

Graf 4.5 Čiastky sociálneho poistenia v SR

zdroj: vlastné spracovanie

Na grafe 4.5 sú znázornené jednotlivé čiastky sociálneho poistenia, ktoré bol povinný odviešť zamestnávateľ za svojho zamestnanca. Celkovo odviedol 934,65 eur. Väčšia polovica tejto sumy šla na starobné sporenie. Ďalej hradil rezervný fond solidarity, invalidné poistenie, nemocenské poistenie, poistenie v nezamestnanosti, úrazové poistenie a garančné poistenie. Tento zamestnanec stal svojho zamestnávateľa za daný mesiac 5 014,55 eur.

Efektívna sadzba dane 17 %. Vypočítali sme na základe aplikácie (4.1).

IT špecialista v Prahe:

HM	101 200 Kč
SHM	$9\,108 + 25\,300 + 101\,200 = 135\,608$ Kč
ZP	4 554 Kč
SP	6 578 Kč
Daň pred zľavami	$135\,608 \cdot 0,15 = 20\,341$ Kč
Zľava na poplatníka	2 070 Kč
Daň	18 258 Kč
ČM	71 783 Kč

Zamestnávateľ:

ZP	9 108 Kč
SP	25 300 Kč

Čistá mzda zamestnanca činila 71 783 Kč, ktorá sa získala odrátaním sociálneho, zdravotného poistenia a dane od hrubej mzdy. Čiastka zdravotného poistenia, ktorú si hradil zamestnanec sám činila 4 554 Kč a do sociálneho poistenia si platil 6 578 Kč.

Celkovo zamestnanec zamestnávateľa stal 135 608 Kč. Do zdravotného poistenia mu uhradil 9 108 Kč a do sociálneho poistenia celkovú čiastku 25 300 Kč. Z toho 21 758 Kč šlo na dôchodkové poistenie, 2 327,60 Kč bolo nemocenské poistenie a 1 214,40 Kč platil na štátnu politiku zamestnanosti.

Tento zamestnanec nemá ešte tak vysoký príjem aby platil aj solidárnu daň. Kebyže má príjem vyšší o približne 6 000 Kč už by musel platiť aj solidárne zvýšenie dane. Jeho hrubá mzda by činila 107 200 Kč. Solidárne zvýšenie by bolo $[(12 \cdot 107\,200) - (48 \cdot 26\,611)] / 12 = 756$ Kč, $7\% \text{ z } 756 = 52,92$ Kč.

Zamestnanec odviedol na dani 18 258 Kč. Čo v skutočnosti bolo 18 %. Oproti sadzbe stanovenej zákonom to narástlo o 3 %. Tu je vidieť ako sa to správa určitým spôsobom

progresívne. Oproti prípadu, keď zamestnanec mal len príjem okolo 10 368 Kč, tak efektívna sadzba dane bola výrazne nižšia ako zákonom stanovená. Zákonom je stanovená jednotná sadzba, avšak človek s vyšším príjmom platí na dani viac. K výpočtu sa využil vzorec (4.1).

4.5 Zhodnotenie

Zamestnanci v modelových príkladoch boli v skorej rovnakej situácii, avšak každý z nich poberal príjem v inom štáte. Prepočítané na základe kurzu zo dňa 11.3. 2015 stanovenom Národnou bankou Slovenska, kde 1 euro = 27,285 Kč.

Tab. 4.6 Súhrn modelových príkladov

Zamestnanec	Hrubá mzda	Zľava/nezdaniteľná časť/daňové zvýhodnenie	Daň/daňový bonus	Efektívna sadzba dane	Čistá mzda/prepočet na opačnú menu
Jantošovič	380 €	Daňovník: 316,94 €	2,30 €	0,61 %	326,78 € 8 916,19 Kč
Pani Viera	10 368,30 Kč	Poplatník: 2 070 Kč	15 Kč	0,14 %	9 212,30 Kč 337,63 €
Český zamestnanec	9 200 Kč	Poplatník: 2 070 Kč	0 Kč	0 %	8 188 Kč 300,09 €
Slovenský zamestnanec	337,18 €	Daňovník: 316,94 €	0 €	0 %	292,01 € 7 967,49 Kč
Pán Miroslav	760 €	Daňovník: 316,94 € Daňové zvýhodnenie: 64,23 €	0,60 €	0,08 %	657,56 € 18 039,12 Kč
Pán Milan	20 736,60 Kč	Poplatník: 2 070 Kč Na deti: 3 851 Kč	Daňový bonus: 1 751 Kč	-8,44 %	20 205,60 Kč 740,54 €
IT špecialista Bratislava	3 709 €	Daňovník: 0 €	627,88 €	17 %	2 584,12 € 70 507,71 Kč
IT špecialista Praha	101 200 Kč	Poplatník: 2 070 Kč	18 285 Kč	18 %	71 783 Kč 2 630,86 €

zdroj: vlastné spracovanie

V Tab. 4.6 sa dá vidieť súhrn jednotlivých modelových príkladov, ktoré zobrazuje určité prípady zamestnancov s rôznymi druhmi miezd v rozdielnych štátoch.

V každom štáte je výpočet čistej mzdy špecifický. Česká republika vychádza pri výpočte mzdy zo super hrubej mzdy čo v Slovenskej republike nie je. Taktiež platia rozdielne sadzby dane pre sociálne a zdravotné poistenie.

Všimnúť sa dajú rozdielne čiastky pre zľavy, nezdaniteľné časti a daňové zvýhodnenia na deti. Slovenská republika má oproti Českej republike výrazne vyššiu takzvanú základu zľavu alebo nezdaniteľnú časť na daňovníka. Rozdiel je dosť vysoký, pretože v jednom štáte je to 316,94 eur mesačne čo je v českých korunách 8 647,71 Kč a v druhom štáte je to 2 070 Kč, čo v eurách činí 75,87. Avšak ako sa dá vidieť u jednotlivých príkladov, túto čiastku si v Slovenskej republike nemôžu uplatniť pri každom type príjmu ako je to v Českej republike. Na základe Tab. 3.2 sa stanoví na Slovensku výška tejto časti, ktorú si môže daňovník uplatniť. Príjem, ktorý mal IT špecialista z Bratislavy bol už nad rámec, a preto si nemohol uplatniť žiadnu čiastku.

Daň a jej sadzby sú v Českej republike 15 % (pri určitom príjme aj 7 % solidárne zvýšenie dane), v Slovenskej republike 19 % a tiež 25 %. V skutočnosti poplatníkovi z jeho príjmu nie je odčerpaná taká sadzba ako je stanovená zákonom. Vo väčšine modelových príkladov je sadzba dane, ktorá im bola odčerpaná z príjmu výrazne nižšia než je stanovená. V jednom prípade, v ktorom mal zamestnanec oproti ostatným výrazne vyšší príjem. Bola sadzba dane až 18 % čo oproti zákonom stanovenej sadzbe je vyššie. Preto je vidieť v Tab. 4.5, že efektívna sadzba dane je istým spôsobom progresívna.

V konečnom dôsledku, aj keď sú rôzne sadzby, rôzne čiastky a rôzne výpočty tak výsledne mzdy sa nelíšia o nejaké veľké čiastky. Hodnoty sa líšili v rozmedzí od 7 - 50 eur (191 - 1 364,25 Kč). V prvom prípade, kde sa riešila minimálna mzda Slovenskej republiky by rozdiel medzi mzdami mohol byť o niečo menší. Kebyže si pán podá žiadosť na uplatnenie odpočítateľnej položky zdravotného poistenia.

Najhoršie boli na tom poplatníci, ktorí mali vysoký príjem a neuplatňovali si skoro žiadne zľavy, pretože platia daň takmer v plnej čiastke, čo z ich príjmu nie je zanedbateľná suma. Odráta im to dosť veľkú časť zo mzdy.

Najlepšie dopadli s príjmom okolo 20 000 Kč a uplatňovali si okrem základnej zľavy, nezdaniteľnej časti aj daňové zvýhodnenie na dieťa. Okrem toho, že v jednom prípade to výrazne znížilo daň, tak v druhom prípade vznikol daňový bonus, o ktorý sa navýšila mzda. Neboli na tom zle ani poplatníci, ktorých mzda bola vo výške českej minimálnej mzdy. Týmto ľudom pri uplatnení si zľavy nevyšlo platiť žiadnu daň.

Pre poplatníka je najlepšie uplatňovať si zľavy, nezdaniťné časti, daňové zvýhodnenia, odpočítateľné položky, na ktoré má v danom okamžiku nárok, pretože mu to výrazne pomôže pri výslednej dani a tiež mzde.

5 Záver

Náplňou práce bolo poukázať na závislú činnosť v krajinách ako je Česká republika a Slovenská republika a na aplikáciu jednotlivých možností, ktoré prispievajú k výslednej mzde a tým bol naplnený cieľ práce.

Jednotlivé krajiny majú svoje špecifiká, avšak nájdú sa aj podobné veci. V oboch krajinách sa členia dane na priame a nepriame. Daň z príjmu spadá do kategórie priame, pretože priamo ovplyvňuje poplatníka. Zákon o daniach z príjmu sa v oboch prípadoch rozdeľuje na časť, ktorá je zameraná na fyzickú osobu a druhú časť venovanú právnickej osobe.

Táto práca bola zameraná časti príjmu fyzickej osoby, ktorá je ďalej členená na príjmy zo závislej činnosti, z podnikania (samostatnej činnosti), z kapitálového majetku, ostatné príjmy a v Českej republike sú samostatne príjmy z nájmu.

V ďalších pasážach bolo popísané čo pod tieto príjmy spadá alebo nespadá. Mnohé príjmy, najčastejšie v podobe sociálnej pomoci, sú oslobodené od platenia dane. K výpočtu samotnej dane sa musia stanoviť základy dane, z ktorých sa daň počíta.

Príjem, ktorý získa osoba zo závislej činnosti, ešte v konečnom dôsledku nemusí byť aj výsledný. Existuje rada faktorov, ktoré výšku príjmu ovplyvnia. Môžu si uplatňovať rôzne výhody v Českej republike v podobe zliav a na Slovensku v podobe nezdaniteľných častí základu dane a taktiež odpočítateľné položky a daňové zvýhodnenia. Povinnosť každého poplatníka je odvieť si za seba sociálne poistenie a zdravotné poistenie. Tieto sadzby sa v daných krajinách líšia v Slovenskej republike si sám za seba zamestnanec platí 4 % zdravotné poistenie a 9,4 % sociálne poistenie. Na rozdiel od Slovenskej republiky je v Českej republike sadzba sociálneho poistenia nižšia, činí 6,5 % a sadzba zdravotného je o niečo vyššia a je to 4,5 %. K výslednej dani treba jednotlivé sadzby dane a tie sú v týchto krajinách odlišné, kde v Českej republike je sadzba 15 %, pri prekročení sumy rovnaj štvornásobku priemernej mzdy odvádzajú navyše 7 % solidárne zvýšenie dane. V Slovenskej republike sú sadzby dane 19 % a po prekročení určitej čiastky aj 25 %.

Posledná kapitola bola venovaná modelovým situáciám, na ktorých sa poukazovalo na rozdiely ale hlavne na to, čo všetko hrubú mzdu znižuje a čo ju naopak zvyšuje. Čisté mzdy sa v porovnávaných krajinách stanovujú rozdielne. Ako prvé sa stanovia jednotlivé čiastky poistného, ktoré si zamestnanec hradil sám. V Slovenskej republike sa tieto čiastky odčítali od hrubej mzdy a ďalej, sa buď z tohto čiastkového základu dane odrátali nezdaniteľné časti alebo sa z neho počítala 19 % daň, ktorá sa následne odrátala spolu s poistným od hrubej

mzdy. V Českej republike sa daň pred tým, než si poplatník uplatní zľavy vypočíta zo super hrubej mzdy 15 % sadzbou. Následne sa odrátajú zľavy v prípade uplatnenia. Výsledná mzda sa získa odrátaním poistného a dane od hrubej mzdy rovnako ako v Slovenskej republike.

V oboch krajinách sa od upravenej dane môže odrátavať daňové zvýhodnenie na dieťa, a to môže spôsobiť, že sa daň bude platiť alebo vzniká daňový bonus, ktorý sa pričíta ku mzde.

V jednotlivých prípadoch sa počítali efektívne sadzby dane a prišlo sa k záveru, že aj keď je v danom štáte určená rovnomerná sadzba dane, tak v konečnom dôsledku sa buď platí nižšia, alebo vyššia sadzba. Záleží od veľkosti príjmu. Dalo by sa povedať, že sa to určitým spôsobom správa progresívne. Zvyšuje sa sadzba v závislosti od zväčšujúceho sa príjmu.

Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie

- [1] BRNOVÁ M., M. VIDOVÁ a Z. VINCÚROVÁ. *Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov s komentárom*. Krupina: Poradca s.r.o., 2014. 448 s.
- [2] HRČKA, Š., N. SLIŠKOVÁ, J. PROKEŠ a A. BALÁŽ. *Daňové zákony*. Bratislava: PEREX, 2014. 272 s.
- [3] KESTI, Juhani. *European tax handbook 2007*. 18th annual ed. Amsterdam: IBFD, 2007. 844 s. ISBN 978-90-8722-015-0.
- [4] KUBÁTKOVÁ, Květa. *Daňová teória. Úvod do problematiky*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2009. 120 s. ISBN 978-80-7357-423-9.
- [5] PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2014*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1119 s. ISBN 978-80-7263-867-3.
- [6] PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2014*. 22. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 343 s. ISBN 978-80-7263-852-9.
- [7] PETRŽELOVÁ, Jana. *Encyklopedie ekonomických a právních pojmů pro školy i veřejnost*. Praha: Linde, 2007. 287 s. ISBN 978-80-7201-643-3.
- [8] PLOCOVÁ, Lucie. *Daňové zákony v úplném znění k 1.1.2015 s přehledy změn*. Olomouc: ANAG, 2015. 318 s. ISBN 978-80-7263-920-5.
- [9] SCHULTZOVÁ, Anna a kol. *Daňovníctvo. Daňová teória a politika*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, spol. s.r.o., 2007. 198 s. ISBN 978-80-8078-161-3.
- [10] ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

Internetové zdroje

- [11] FINEXPERT. Cestovní náhrady 2015: Vše co potřebujete vědět. [online] [6.2. 2015] Dostupné taktiež z: <http://finexpert.e15.cz/cestovni-nahrady-2015-vse-co-potrebuje-vedet>
- [12] VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISTOVŇA. Odpočítateľná položka. [online] [20.2. 2015] Dostupné taktiež z: <https://www.vszp.sk/platitelia/platenie-poistneho/odpocitatelna-polozka/>
- [13] WIKIPEDIA. Česko. [online] [13.11. 2014] Dostupné taktiež z: <http://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesko>
- [14] WIKIPEDIA. Slovensko. [online] [13.11. 2014] Dostupné taktiež z: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Slovensko>
- [15] Zákon č. 283/2002 zo dňa 16. mája 2002 o cestovných náhradách. Dostupné taktiež z: <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/zakon-o-cestovnych-nahradach/>
- [16] Zákon č. 455 zo dňa 2. októbra 1991 o živnostenskom podnikaní. Dostupné taktiež z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>
- [17] Zákon č. 461/2003 zo dňa 30. októbra 2003 o sociálnom poistení. Dostupné taktiež z: http://www.szk.sk/files/legislativa/461_2003_Zz_v20150101.pdf
- [18] Zákon č. 565 zo dňa 13. decembra 1990 o miestných poplatcích. Dostupné taktiež z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>
- [19] Zákon č. 580/2004 zo dňa 21. októbra 2004 o zdravotnom poistení. Dostupné taktiež z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-580#f6274888>
- [20] Zákon č. 589 zo dňa 20. novembra 1992 o poistnom na sociální zabezpečení a príspevku na štátni politiku zamestnanosti. Dostupné taktiež z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-589>
- [21] Zákon č. 592 zo dňa 20. novembra 1992 o poistnom na všeobecné zdravotní pojištění. Dostupné taktiež z : <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-592>

Zoznam skratiek

ČM - čistá mzda

ČR - Česká republika

ČZD - čiastočný základ dane

ESD - efektívna sadzba dane

HM - hrubá mzda

NČND - nezdaniateľná časť na daňovníka

SHM - super hrubá mzda

SP - sociálne poistenie

SR - Slovenská republika

ŤZP - ťažko zdravotne postihnutý

VH - výsledok hospodárenia

ZD - základ dane

ZaP - zamestnanecká prémie

ZP - zdravotné poistenie

Prehlásenie o využití výsledkoch bakalárskej práce

Prehlasujem, že

- som bola zoznámená s tým, že na moju bakalársku prácu sa plne vzťahuje zákon č. 121/2000 Sb. - autorský zákon, najmä § 35 - užitie diela v rámci občianskych a náboženských obradov, v rámci školských predstavení a užitia diela školského a § 60 - školské dielo;

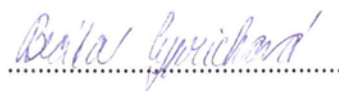
- beriem na vedomie, že Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (ďalej len VŠB-TUO) má právo nezárobkovo, k svojej vnútornej potrebe, bakalársku prácu použiť (§ 35 odst. 3);

- súhlasím s tým, že bakalárska práca bude v elektronickej podobe archivovaná v Ústrednej knižnici VŠB-TUO a jeden výtlačok bude uložený u vedúceho bakalárskej práce. Súhlasím s tým, že bibliografické údaje bakalárskej práce budú zverejnené v informačnom systéme VŠB-TUO;

- bolo dojednané, že s VŠB-TUO, v prípade záujmu z ich strany, uzavrú licenčnú zmluvu s oprávnením použiť dielo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- bolo dojednané, že použiť svoje dielo, bakalársku prácu, alebo poskytnutie licencie k jej využitiu môžem len so súhlasom VŠB-TUO, ktorá je oprávnená v takom prípade odo mňa požadovať primeraný príspevok na úhradu nákladov, ktoré boli VŠB-TUO na vytvorenie diela vynaložené (až do jej skutočnej výšky).

V Ostrave dňa 7.5. 2015

meno a priezvisko študenta

Zoznam príloh

Príloha č. 1 - Daňové priznanie typu A v Slovenskej republike + potvrdenie o podaní daňového priznania

Príloha č. 2 - Daňové priznanie typu B v Slovenskej republike + potvrdenie o podaní daňového priznania

Príloha č. 3 - Daňové priznanie v Českej republike